

Bewaak de algoritmes want ze bepalen ons leven

BURGERS LEIDEN DE DANS,

het bestuur volgt

POLITIEK VERLOF

in het decreet Lokaal Bestuur

TALENTEN ONTWIKKELEN

in de buitenschoolse kinderopvang

GEEN DOODSTRAF MEER

voor een foutje in het verkeer

Uw inspecteur, altijd beschikbaar voor u

NABIJHEIDS
STRAAT

Ethias, verzekeraar nr. 1 van openbare diensten in België

Al bijna 100 jaar vertrouwt u dagelijks op de expertise van de Ethias-inspecteurs. Beschikbaar, bekwaam en **altijd dichtbij**: ze zijn de geknipte gesprekspartner voor al uw vragen over verzekeringen. Geen wonder dat **98% van onze klanten tevreden is** over hun relatie met Ethias!

De Ethias-inspecteur: de raadgever die u het leven makkelijk maakt.

Ontdek ons complete aanbod producten en diensten op www.ethias.be/publieke-sector

ethias

STEFANIE WICKERE

We heten je van harte welkom in ons nieuwe huis Madou en op de algemene vergadering op 13 juni.

Een nieuw bestuur, een nieuwe start

2019 is een speciaal jaar voor de VVSG. Op 21 januari zijn we begonnen met een prachtig feest voor alle nieuwe mandatarissen. Symbolisch een sterke start, we stonden met meer dan zeshonderd mandatarissen in de Antwerpse Elisabethzaal om meer respect te vragen voor het zware ambt van burgemeester, schepen, voorzitter van de gemeenteraad en gemeenteraadslid. In Brussel verhuisden we ondertussen naar ons nieuwe huis Madou in de Bischoffsheimlaan 1-8, vlak bij het Vlaamse en Federale Parlement. Het is een ontmoetingsplaats waar jullie als leden voor of na een meeting meer dan welkom zijn. Samen met onze partners OVSG en GSD-V zitten we er op de bovenste drie verdiepingen. Hier willen we verder groeien tot een echte netwerkorganisatie die dankzij krachtenbundeling en partnerschap de ambitieuze doelstellingen kan verwezenlijken. Met een nieuw en open platform als website willen we dit ook digitaal laten zien. Als we op 13 juni onze algemene vergadering houden, starten we met een nieuw bestuursmodel. Om de nieuwe voorzitter en vicevoorzitter slagkracht te geven willen we hen omringen met een klein maar sterk dagelijks bestuur van zes leden. De representativiteit en participatie van al onze leden willen we realiseren op basis van een sterk samenspel tussen raad van bestuur en zes bestuurlijke commissies. Voor deze commissies hebben vierhonderd mandatarissen hun kandidatuur gesteld, het vergde een bijzonder intensieve oefening om samen met de stakeholders een sterke vertegenwoordiging van 94 leden samen te stellen met oog voor alle geografische, typologische en gendergevoelige evenwichten.

Op 13 juni maken we de voorzitter en vicevoorzitter bekend en kun je de nieuwe VVSG-bestuurders leren kennen. Samen met het nieuwe bestuursmodel starten we ook met een steunpunt integriteit om jullie sterker te ondersteunen bij alle dilemma's die als lokale bestuurder of medewerker je pad kruisen.

Tegen het einde van het jaar, op 5 december, nodigen we alle driehonderd burgemeesters uit op onze Staten-Lokaal om onze nieuwe aftrap te verzekeren. Voor onze nieuwe strategie willen we dit najaar de tijd nemen om met je van gedachten te wisselen.

Met de start van de nieuwe regering hopen we ook al onze punten uit het memorandum op tafel te kunnen leggen en over sterke oplossingen te kunnen onderhandelen. De uitdagingen zijn immens: er is niet alleen de pensioenbom, maar de gemeenten hebben ook een solide financiële basis vanuit het Gemeentefonds nodig en moeten de bestuurskracht vergroten om samen complexe problemen op te lossen, lokaal, zo dicht mogelijk bij de burgers. Meer dan ooit zijn we ervan overtuigd dat het lokale niveau het verschil kan maken, omdat wij de krachten kunnen bundelen en iedereen kunnen verbinden om ambities te bereiken.

We heten je alvast van harte welkom in ons nieuwe huis Madou en op de algemene vergadering op 13 juni. Dit jaar wordt een cruciaal jaar voor jullie, lokale bestuurders, en wij willen daar als organisatie met jullie steun en lokale kracht onze schouders onder zetten.

Reageren?

Twitter met ons mee op [@vvsg](#) en [@mieckvos](#)

Mieck Vos, algemeen directeur Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten

Interview

Burgers leiden, de stad ondersteunt

Tien jaar geleden begon de Deense stad Middelfart met een blanco blad. De stad wil een groene groeigemeente worden en alle ideeën worden hieraan getoetst. Burgemeester Johannes Lundsryd Jensen en secretaris Morten Westergaard hebben hun rol geherdefinieerd, als civil servants dienen ze de inwoners.

20

Interview

Aan data zit een politieke en ethische component

‘Big data raken ons begrip van cultuur, van burgerschap, van democratie,’ zegt de Nederlandse docent nieuwe media en digitale cultuur Mirko Tobias Schäfer die Europa oproept om technologie te ontwikkelen waar de checks and balances van democratie gewaarborgd blijven. Als we de technologie in de VS of China kopen, zit hun waardesysteem erin verankerd.

Praat mee over Lokaal
met **#VVGlokaal**
Deel al waarop u fier bent
op **#lokaalDNA**
Volg ons op

12

STEFAN DEWICKERE

36

STEFAN DEWICKERE

Interview

Talenten ontwikkelen in de buitenschoolse opvang

Katrien Schryvers en Freya Saeys hebben als parlements lid mede hun schouders gezet onder het nieuwe decreet voor de buitenschoolse opvang waardoor kinderen meteen na school tijdens de opvang hun hobby kunnen beleven: ‘Eindelijk is er afstemming met de vrijetijdsbesteding van de kinderen mogelijk.’

16

STEFAN DEWICKERE

gemeenteraad

Politiek verlot (bijna) afgestemd op decreet Lokaal Bestuur

Nu door het decreet Lokaal Bestuur gemeente- en OCMW-raad een gelijke samenstelling kennen en er een Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst werd opgericht, heeft dat gevolgen voor de andere regelgeving, ook voor het politiek verlot.

30

STEFAN DEWICKERE

de toekomst

Vooral lokaal kun je mensen tot duurzaamheid verleiden

De nieuwe Noorse fusiegemeente Nye Asker schrijft masterplan, beleidsplan en actieplannen aan de hand van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen: 'We zijn er ons van bewust dat we met al onze acties de wereld niet veranderen, maar wel de lokale gemeenschap,' zegt Vibeke Sand.

48

STEFAN DEWICKERE

sociale huisvesting

Tienduizend privéwoningen sociaal verhuurd

Sociale verhuurkantoren verhuren al ruim tienduizend privéwoningen en dan nog hebben ze lange wachtlijsten.

53

LIVIA AERTS

veiligheid

Geen doodstraf meer voor een foutje in het verkeer

Het Zweedse Parlement besloot in 1997 dat er in 2020 geen doden of zwaargewonden meer in het Zweedse verkeer zouden vallen. Dit principe Vision Zero zal Zweden niet halen, maar het verkeer is er ondertussen al veel veiliger.

vooraan

- 3 Opinie
- 6 Kort

politiek

- 12 Burgers leiden, de stad ondersteunt
- 16 Politiek verlot (bijna) afgestemd op decreet Lokaal Bestuur
- 18 Estafette van Inge Brocken

organisatie

- 20 Aan data zit een politieke en ethische component
- 26 Meerhout: van samen dromen tot reëel plannen
- 30 De toekomst van Vibeke Sand
- 34 Nieuwe infrastructuur: Gazo geeft Truiense stationsbuurt nieuwe dynamiek

werkveld

- 36 Talenten ontwikkelen in de buitenschoolse opvang
- 42 Tijdens de opvang naar de zwem- of basketles
- 44 Professionals verhogen kwaliteit gezinsopvang
- 46 SDG's in praktijk: ook politiezones werken aan de duurzame toekomst
- 48 Tienduizend privéwoningen sociaal verhuurd
- 51 Publieke ruimte die mensen gezond maakt
- 53 Geen doodstraf meer voor een foutje in het verkeer
- 58 In contact met Esther Schamp
- 60 Agenda
- 61 Op zoek... naar nieuwe collega's?
- 62 Burgemeester Triljoen

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel REDACTIE Marleen Capelle, Pieter Plas, Bart Van Moerkerke COVERBEELD Bart Lasuy VORM Ties Bekaert DRUK Schaubroeck MET DE STEUN VAN Belfius en Ethias, partners van de VVSG ADVERTENTIES Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 VACATURES Monika Van den Brande, vacatures@vvsb.be, T 02-211 55 43 ABONNEMENTEN abbonementen@vvsb.be, T 02-211 55 07 PRIJS ABONNEMENT VVSG-leden: 75 euro (vanaf 10 ex. 65 euro), Niet-leden: 150 euro. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. VERANTWOORDELIJK UITGEVER Mieck Vos, algemeen directeur VVSG VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW Bischoffshoeflaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsb.be CONTACT lokaal@vvsb.be

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

kort

Vacature voor 500 kinderbegeleiders

De Vlaamse gemeenten zoeken minstens 500 begeleiders voor de kinderopvang. Het loopt overal moeizaam: er zijn geen of weinig kandidaten met het juiste diploma of de juiste competenties en kandidaten knappen af op de arbeidsvoorwaarden. Anderzijds stijgt de vraag naar kinderopvang.

84% van de lokale besturen ziet nu al overuren en toenemende werkdruk als gevolg van het tekort aan kinderbegeleiders. In drie op de vijf voorzieningen moet de verantwoordelijke mee de handen uit de mouwen steken. Meer dan een op de vijf vreest voor afbouw van de kinderopvang. Maar het is maatschappelijk en economisch niet wenselijk het aantal kinderopvangplaatsen terug te schroeven. Zeker voor de kwetsbaarste gezinnen is kinderopvang van goede kwaliteit zeer belangrijk. Voor veel ouders is het een noodzaak om zelf te kunnen werken of een opleiding te volgen.

De diploma's die voor een baan als kinderbegeleider in aanmerking komen, liggen vast in Vlaamse regelgeving. De meeste kinderbegeleiders hebben een diploma 7de jaar BSO kindercare, meestal zijn het vrouwen. Die hebben ondertussen vaak al werk. Extra arbeidskrachten moeten buiten deze groep gezocht worden. 'Nieuwkomers, mensen zonder het juiste diploma – maar met de juiste competenties – een kans geven en opleiden op de werkvloer, is dan ook de toekomst,' zegt VVSG-directeur Mieck Vos. Dat vraagt tijd en middelen.

De meeste onthaalouders werken nu in een zeer specifiek en precair statuut, eigen aan hun context. In een project van de Vlaamse overheid kunnen nu een aantal onthaalouders

ISABELLE PATIER

als werknemer aan de slag, maar de vraag is veel groter dan voorzien, dit project moet dus zeker uitgebreid worden. Op de werkvloer moet een betere mix van diploma's en competenties (financieel) mogelijk worden: er moeten meer mensen met een diploma hoger onderwijs ingezet kunnen worden die zelf als kinderbegeleider werken en tegelijk mentor zijn voor kinderbegeleiders zonder diploma.

In de buitenschoolse kinderopvang moet de functie van kinderbegeleider dringend als knelpuntberoep erkend worden. Deeltijdse tewerkstelling werkt remmend. Combinatiejobs, de combinatie van verschillende opdrachten, kunnen meer mensen aantrekken en aan de slag houden. Zo kan werk in de kinderopvang aangevuld worden met bijvoorbeeld werk als kinderverzorger in de kleuterklas. Veel lokale besturen staan daar nog huiverachtig tegenover. De VVSG zal ze stimuleren en ondersteunen om hier verder werk van te maken.

.....
Nathalie Debast

Dakloosheid kent geen uurrooster.

De behoefte aan hulp stopt niet in het weekend.

Rudy Coddens (SP.A), schepen van Sociale Zaken en Armoedebestrijding in Gent, waar de nachtopvang voor daklozen wordt uitgebreid – Belga 16/5

LaboLokaal

170.000 medewerkers helpen in 300 Vlaamse gemeenten burgers en bedrijven verder op weg, meer en meer gebeurt dit digitaal. Als gemeente moet je iedereen meekrijgen op de digitaliseringsgolf. Tegelijkertijd verandert de samenstelling van de bevolking en worden de samenleving én de samenstelling van het personeel van het lokale bestuur diverser. Er zijn vernieuwende humanresourcesprojecten nodig, lokale laboratoria om gemeenten te inspireren en te ondersteunen. Thema's lopen uiteen van digitale geletterdheid tot omgaan met veranderingen in de organisatie, van het opleiden van interne taalcoaches tot het aanwerven van mensen met een arbeidsbeperking of kleurloze wervings- en selectieprocedures. Besturen die aan een van deze thema's willen werken, krijgen financiële ondersteuning voor een externe expert en een traject met collega-besturen (5000 euro ondersteuning naast een eigen bijdrage van 2000 euro per lokaal bestuur). Op 17 september start per thema een lerend netwerk. Elk bestuur dat meedoet, krijgt een aantal sessies individuele coaching door de externe expert. Op 31 maart 2020 horen we meer over de ervaringen en aanbevelingen van alle deelnemende besturen. Alle informatie vind je op www.diverscity.be.

.....
Nele De Cat

tot 15 juni LaboLokaal

Dien een oplossing, voorstel, idee of project in voor een van de vijf thema's. De zes beste voorstellen per thema krijgen begin juli een uitnodiging om op 17 september van start te gaan.

info@diverscity.be

Facebook wint

85% van de steden en gemeenten beantwoordt de vragen en opmerkingen die binnenkomen via Facebook. En 30% van de steden en gemeenten zet sociale media in om de dienstverlening te verbeteren. Dat blijkt uit de voorlopige resultaten van ons onderzoek naar het gebruik van sociale media bij steden, gemeenten, politiezones en hulpverleningszones. We voeren dit onderzoek uit samen met socialemediaburo.be, waarmee we op 4 juni een grote inspiratiedag over sociale media organiseren in Gent. Meer lees je in het juli-nummer van Lokaal, met ook alle resultaten van dit onderzoek.

.....
Randy De Clercq
socialemediaburo.be

Uit onze analyse van de resultaten van de lokale verkiezingen blijkt dat besturen die hadden ingezet op participatie er sterk op vooruit zijn gegaan in het stemhokje @mieckvos <http://www.debetrokkenpartij.be>

@Indivillebe Onderzoekscollectief voor onderzoek en advies over mens, maatschappij en politiek – Het Twitter 13/5

“Ik ben geen voorstander van fusies. In Oost-Vlaanderen worden kleinere gemeenten vaak een stuk efficiënter geleid dan grotere. Dat komt doordat kleinere gemeenten vaker met elkaar gaan samenwerken. Ik heb een zwembad, jij hebt een containerpark? We hoeven er niet elk een te bouwen, maar kunnen ze samen gebruiken en de kosten verrekenen. Gratis, dat bestaat niet. En fusies, die doen mastodonten van gemeenten ontstaan, waarbij je als politicus verder van je bevolking staat. Ik pas daar voor.”

Alexander De Croo (Open VLD), vicepremier en minister van Financiën en Ontwikkelingssamenwerking – Het Laatste Nieuws 14/5

Vincent zou, net als ik, vlot burgemeester kunnen worden van een Brusselse gemeente. Al denk ik dat hij buiten de politiek meer kan betekenen.

Pierre Kompany, vader van Vincent Kompany en burgemeester voor CDH in Ganshoren – Het Nieuwsblad 20/5

Zorg dat mensen trots zijn op hun thuis, hun gemeente. Het creëert de openheid om de (fysieke en mentale) grenzen open te houden en te werken aan verbinding in de samenleving ipv fortificatie, zegt @JonathanHolslag #lokaaldna @ExelloNet

Els Van Cleemput @elsvcl: nieuwe ambtenaar @Knesselare/Aalter – Twitter 9/5

‘@StadMechelen wil koploper zijn in gebruik #SmartCity toepassingen, mr enkel als het slimme oplossingen zijn voor een uitdaging waar we als stad mee geconfronteerd worden.’ @Marinadebie @alexander_vds @CityLab2800 @SmartCityInnov @BAMGroep_NL @AE_Fin_Services

@mieke_vc Manager Smart City & Innovation @StadMechelen – Twitter 13/5

Participatiestandaard biedt inspiratie

Het Decreet over het Lokaal Bestuur 2019 geeft aan de gemeenten en OCMW's de opdracht inwoners zo veel mogelijk bij het beleid te betrekken. Wettelijk zijn er enkele (bepaalde) vereisten. Wel moet elk bestuur een 'participatiereglement' opstellen. De bedoeling? Dit laat lokaal maatwerk toe en laat de besturen een eigen participatiebeleid uittekenen. Met andere woorden: elk bestuur krijgt de autonomie om te kiezen hoe participatie verder georganiseerd wordt. Een participatiereglement moet dat lokaal participatiebeleid concretiseren. Om elk bestuur op weg te helpen, heeft Kortom vzw werk gemaakt van een aanzet voor het participatiereglement. Deze 'participatiestandaard' kan de basis van het reglement vormen. De verdere uitwerking van het reglement is een ideale gelegenheid om een participatief project uit te stippelen, om zo tot een gedragen document te komen.

Download de participatiestandaard met verdere documentatie en modellen via www.kortom.be/participatie

Agenda 2030, kompas voor de Vlaamse steden en gemeenten

Twee derde van de Vlaamse steden en gemeenten hanteren de duurzameontwikkelingsdoelstellingen als het kompas voor hun beleid. Hiermee zetten ze gendergelijkheid, eerlijk werk, economische groei en verantwoorde consumptie op de lokale agenda, zo blijkt uit een VVSG-enquête. 'Voor Tienen is dit een zaak van iedereen, niet enkel van een ambtenaar of een dienst,' zegt burgemeester Katrien Partyka. 'Ook de inwoners en verenigingen worden erbij betrokken voor een brede gedragenheid. Vanaf 2020 werken we alleen nog maar met duurzame overheidsopdrachten.' In Edegem zijn de doelstellingen al een toetssteen voor het beleid. Koen Metsu: 'Ieder punt dat op het college komt, wordt eraan getoetst. Zelfs onze software wordt in die zin aangepast.' Voor de Gentse burgemeester Mathias De Clercq zijn de doelstellingen zelfs de hoekstenen van het beleid: 'We hebben al jarenlang een traditie van eerlijke handel, Foodsavers, duurzame stadsvernieuwing en internationale solidariteit.'

Gemeenten kunnen ondersteuning krijgen van de VVSG om de duurzameontwikkelingsdoelstellingen te verbinden aan hun beleidsplannen.

**LOKALE HELDEN
VOOR GLOBALE DOELEN**
Week van de duurzame gemeente

**Doe mee
aan de Week van de
Duurzame Gemeente**

18 - 25 sept 2019

Tijdens de Week van de Duurzame Gemeente nodigt de VVSG alle Vlaamse steden en gemeenten uit om samen de vierde verjaardag te vieren van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen.

Vorig jaar namen maar liefst tachtig Vlaamse gemeenten deel aan de campagneweek. Zij zetten hun lokale duurzame helden in de kijker: burgers, scholen, bedrijven en verenigingen die in hun dagelijkse bezigheden bijdragen aan duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Hun inspirerende bezigheden werden gepresenteerd op www.duurzamegemeente.be. Bovendien valt de campagneweek in de globale Act4SDGs-campagne van de Verenigde Naties met dit jaar een internationale SDG-top voor regeringsleiders in New York.

.....
Heleen Voeten

Schrijf in voor 10 juli op www.duurzamegemeente.be

“ Als je in andere Europese landen vraagt hoe de SDG's op lokaal vlak in de praktijk te brengen, dan haalt men de VVSG-werking als goed voorbeeld aan. Dat andere Europese landen met een belangstellende en misschien ook wat jaloerse blik naar Vlaanderen kijken, daar ben ik als minister-president vanzelfsprekend blij om en trots op.

Vlaams minister-president Geert Bourgeois – VVSG-persbericht 14/5 auteur

De Gouden Kinderschoen 2019

Turnhout, Eeklo, Heusden-Zolder, Dendermonde en Overijse ontvangen de eretitel 'Gouden Kinderschoen 2019'. De publieksprijs 'EENDje om niet te vergeten' gaat naar Deinze.

Lokale besturen bouwen aan kinderopvang die veel meer is dan een plek waar kinderen op tijd en stond een schone luier en een papje krijgen. Het kind stimuleren in zijn ontwikkeling is het speerpunt. Veel projecten die voor de Gouden Kinderschoen werden ingediend, leggen de nadruk op avontuurlijk (buiten)spel en op het laten opgroeien van kinderen tot echte wereldburgers. In de kinderopvang maken kinderbegeleiders en verantwoordelijken steeds meer ruimte voor ontmoeting tussen ouders onderling en tussen opvang en ouders. Ouders draaien zelfs een dagje mee in de opvang of kunnen hun talenten op een andere manier ter beschikking stellen.

Met de Gouden Kinderschoen toont de VVSG de beste van deze initiatieven. Zo gaan in **Dendermonde** onthaalouders met de kinderen op wandel. De kinderen komen niet alleen in contact met de natuur en met andere kinderen, maar ook met de andere onthaalouders die zelf al wandelend hun netwerk versterken.

In **Overijse** zijn er geen voorgekauwde activiteiten in de opvang, kinderen spelen er à la carte en stellen hun eigen namiddag met veel buitenspel samen. Kinderbegeleiders prikkelen hen met een gevarieerd aanbod en de kinderen beslissen zelf wat ze doen.

Turnhout probeert de drempel naar de kinderopvang te verlagen en de kwetsbare ouders te begeleiden naar opleiding of werk door occasionele kinderopvangplaatsen en een hoge ouderbetrokkenheid. Voor **Eeklo** betekent samen delen kansen creëren (zie p. 42).

Heusden-Zolder weet dat je samen meer bereikt en daarom werkt het Huis van het Kind samen met alle kinderopvangvoorzieningen aan zeer concrete initiatieven, van luierbank tot kinderopvangcheques of Boekstart. Voor de publieksprijs 2019 'EENDje om niet te vergeten' werd tijdens de Inspiratiedag zelf gestemd. Hij gaat naar **Deinze** voor het project 'inclusief pionieren'.

.....
www.goudenkinderschoen.be

Omgevingsambtenaar gezocht voor meelopers

De Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning organiseert sinds kort jaarlijks een kijkstage voor de studerende ruimtelijk planners. Wil jij hen als omgevingsambtenaar in contact brengen met de dagelijkse praktijk en hen warm maken voor het vak?

Start@VRP

De gemeenten zijn de referentieaandeelhouder met een langetermijnvisie. Voor een CFO is dat een droom, omdat je daarop kunt bouwen. De gemeenten hebben altijd de ontwikkeling van de vennootschap gesteund, door kapitaalverhogingen te volgen en belangrijke strategische beslissingen goed te keuren.

Catherine Vandenborre, CFO van hoogspanningsnetbeheerder Elia Group – Trends 16/5

De toekomst is aan de globalisering: het lokale met het globale verbinden en omgekeerd. Dat gaat niet om het uitspelen van één natie tegenover een andere, maar over networking, het verbinden van steden die elk op hun beurt zorg dragen voor hun omgeving. Ik zie het Europa van de 21ste eeuw daarom meer als een tapijt, een weefsel dat verweven is met elkaar.

Ulrike Guérot, Duits politiek wetenschapper en expert burgerdemocratie – De Morgen 18/5

Bouwmeester meteen duidelijk op #VVSGklimaatdag: gemeentelijke autonomie versterken waar nodig, maar centrale overheid moet verantwoordelijkheid nemen en bovenlokale verantwoordelijkheden niet doorschuiven naar steden en gemeenten

Ewout Depauw @ewoutdepauw: coördinator mobiliteit en studiedienst SOLVA|Streekoverleg ZO-Vlaanderen – Twitter 3/5

Het maakt niet uit welke partij straks voor veiligere kruispunten zorgt. Als het maar gebeurt. Politici hebben toch ook kinderen die naar school gaan?

Actrice Mieke Laureys, die haar zoon verloor bij een dodehoekongeval – De Morgen 18/5

De cijfers van het nieuwe Onderzoek Verplaatsingsgedrag staan online (OVG 5.3). Benieuwd naar het verplaatsingsgedrag van de Vlaming? De analyse én de duiding bij dit onderzoek vind je op <https://bit.ly/2WUN5BV>

@Dirk_Lauwers @netwduurzmob @WoutBaert @JulieMabilde @salideville @DepartementMOW – Twitter 8/5

De vraag is niet of we de klimaatdoelen halen, maar of we op tijd zullen zijn. Het kan lukken, omdat de bedrijven en lokale overheden op de kar springen. Niet de nationale overheden, maar zij bepalen nu het ritme van de omwenteling.

Isabelle Kocher, Franse topvrouw van energiereus Engie – De Standaard 27/4

Eerste hulp bij BBC 2020

Met het oog op de veranderende regelgeving verschijnt een grondig bijgewerkte versie van de succesvolle gids, die een volledig overzicht geeft van wat de beleids- en beheerscyclus (BBC) in essentie betekent. Met *Eerste hulp bij BBC 2020* krijg je in een oogopslag zicht op de belangrijkste wijzigingen voor de praktijk. Het concept en de fundamenten van de oorspronkelijke beleids- en beheerscyclus werden behouden. De aanpassingen gaan van toegankelijker beleidsrapporten tot een soepeler kredietbewaking die betere informatie verschaft. Ook is er de integratie van het budget in het meerjarenplan. Op de werkvloer zijn er dus belangrijke veranderingen op komst. Omwille van de leesbaarheid werd de oude regelgeving volledig vervangen. Ook de schema's van de rekeningenstelsels werden aangepast.

- S. Lombaert, G. Mertens
- Eerste hulp bij BBC 2020 van de lokale en provinciale besturen
- Uitgeverij Vanden Broele, Brugge
- 42 euro

Thuis in de toekomst

Hoe zien inwoners van je gemeente zichzelf morgen wonen? Wil iedereen een vrijstaand huis in het groen of zijn de alternatieven ook aantrekkelijk? En kunnen we eigenlijk nog wel kiezen? Met 'Thuis in de toekomst' lanceert de Vlaamse overheid een woontest die de Vlaming laat stilstaan bij woonwensen en -uitdagingen.

Een huis met een tuin klinkt voor veel mensen nog als een droom, maar voor onze leefomgeving is het een nachtmerrie. Door zoveel plaats in te nemen verdwijnt de open ruimte en het groen. Vlaanderen raakt volgebouwd, en met zijn allen staan we langer in de file, want ons huis ligt ver van werk of winkels. Woonsurvey 2018 toont dat de woonwensen van Vlaamse huishoudens veraf staan van de toekomstvisie van de Vlaamse overheid die wil dat we over dertig jaar voor een duurzame woning kiezen, op een slimme locatie. Dat is perfect mogelijk. Duurzame alternatieven kunnen tegemoet komen aan onze behoefte aan rust, privacy en groen en tegelijk een antwoord bieden op de uitdagingen die een volgebouwd Vlaanderen met zich meebrengt.

Door correct te verdichten kunnen we op een aangename manier een stuk compacter gaan wonen. Daardoor blijft er meer ruimte voor groen in onze buurten. Door te kiezen voor locaties vlak bij openbaar vervoer, scholen, werk, winkels en voorzieningen hebben we de auto ook minder nodig.

Start het gesprek

Het bijsturen van diepgewortelde Vlaamse woonwensen kost tijd. Gewoontes en gedrag veranderen je niet van vandaag op morgen. Daarom is het belangrijk te begrijpen hoe we inwoners kunnen motiveren om een stap in de goede richting te zetten. Eén ding is zeker: dat doen we niet door te vitten op wat we verkeerd doen, maar door te inspireren met een positief verhaal.

Met 'Thuis in de toekomst' lanceert de Vlaamse overheid een campagne die de Vlaming doet stilstaan bij woonwensen en -keuzes. Een nieuw instrument daarbij is de woontest. Die kunnen gemeenten doen om vast te stellen wat er onder inwoners leeft en waar er een (beginnend) draagvlak bestaat voor verandering. De woontest is vanaf het najaar beschikbaar op het platform thuisindetoekomst.be. Nu kun je daar al terecht voor algemene informatie, maar ook voor campagne- en beeldmateriaal, tools en opstartmethodieken.

Kijk op thuisindetoekomst.be voor de uitnodiging voor de Dag van het Lokaal Woonbeleid op 25 juni.

Zet een jongere aan het werk op Youca Action Day

Op donderdag 17 oktober organiseert Youca vzw (voordien Zuiddag) voor de 14de keer de Youca Action Day. Dan engageren meer dan 15.000 jongeren en 8500 werkgevers zich om samen te werken aan een duurzame en rechtvaardige samenleving. Een bedrijf, overheid, organisatie of particulier kan een of meer jobs voor één dag op jobbank.youca.be posten. Het loon van 55 euro dat de jongeren die dag verdienen, gaat naar projecten van geëngageerde jongeren in Guinee en België.

youca.be

laureaat

LAVLA REYTS

De mobiliteitsknoop slim ontward

Belfius deelde op 25 april prijzen uit voor vernieuwende projecten op acht domeinen zoals circulaire economie, smart-citydiensten, onderwijs, energie, milieu, gezondheid en preventie, mobiliteit en ook stadsontwikkeling. Gent won de Smart City Award voor stad met meer dan 30.000 inwoners omdat het de mobiliteitsknoop ontward met Traffic Management as a Service.

Vanaf eind dit jaar krijgen Gent en zijn inwoners meer grip op verkeer en mobiliteit. Traffic Management as a Service (TMaaS) bundelt actuele mobiliteitsinformatie en laat verplaatsingen in en rond de stad zo vlotter verlopen. Het TMaaS-systeem verzamelt op één platform realtime informatie over onder meer auto-, trein-, tram- en busverkeer. Alle mobiliteitsdata zullen op een dashboard te zien zijn, een platform dat de bestaande verkeersoplossingen bundelt met gegevens die nu nog niet gecentraliseerd zijn, zoals informatie uit verkeerslichten, straatcamera's, dynamische snelheidsborden of openbaar vervoer. In een oogopslag kunnen verkeersmanagers hiermee mobiliteitsknopen detecteren en ontwarren. Als inwoner zie je dank zij deze informatie waar er file is en welk vervoermiddel voor je traject het meest aangewezen is. Als je dagelijks naar het station moet, kun je de route bij je favorieten opslaan zodat je bij een ongeval of vertraging een berichtje krijgt. Als inwoner kun je ook zelf verkeersproblemen melden. Tijdens de Gentse Feesten wordt het systeem voor de eerste keer op grote schaal getest. Vanaf 2020 wordt TMaaS ook in andere steden uitgerold. Ook een slim toestel voor waterlekken en een duurzaam vrachtvervoersysteem met vloeibaar ijs vielen in de prijzen. De kleine Luikse gemeente Donceel werd dan weer bekroond voor zijn slimme straatverlichting, het Githo in Nijlen voor een valdetectiesysteem voor senioren of epilepsiepatiënten, de gemeente Olen voor de slimme zorgsensoren waardoor mensen langer thuis kunnen blijven wonen of zorgverleners in het woon-zorgcentrum sneller en preciezer kunnen reageren bij noodsituaties. De universiteit Gent en Odisee – Campus Sint-Niklaas kregen de publieksprijs met VRkeer waarbij leerlingen veilig leren fietsen in virtual reality, software die vanaf september door alle Belgische scholen gratis gebruikt kan worden.

smartbelgium/belfius.be, www.belfius.com

Werk mee aan de klimaatadaptatietool

Op klimaat.vmm.be kun je de effecten van de klimaatverandering tot op wijkniveau zien. De website maakt de identificatie van hotspots van overstroming tot hittestress mogelijk, waardoor je als gemeente ziet waar je kunt of moet ingrijpen. De Vlaamse Milieumaatschappij wil nu een stap verder zetten en een klimaatadaptatietool met de lokale overheden ontwikkelen. Daarmee kunnen die dan de mogelijkheden maar ook de kostprijs van specifieke ingrepen op gebouwen of voor een hele wijk verkennen. Welke stad, gemeente of organisatie is bereid de komende maanden mee de schouders te zetten onder de ontwikkeling van zo'n klimaatadaptatietool?

Neem contact op met VMM via info@vmm.be.

De grenzen van onze planeet moeten de norm worden voor productie en consumptie. Ga voor andere manieren van produceren en consumeren, vooral gericht op een meer lokale en circulaire economie en op een minder verspillende consumptie.

Klimaatexpert Jean-Pascal van Ypersele – Belga 14/5

Er is geen tegenstelling tussen het klimaatverhaal en de bouwsector, integendeel. Zelfs de baksteenindustrie zoekt nu meer ecologische alternatieven. We moeten wel stoppen met verkavelen, maar meer mensen in de stads- en dorpskernen huisvesten; meer warmtenetten betekent veel renovatie, aanpassingen en dus werk voor de bouw.

Vlaams Bouwmeester Leo Van Broeck – De Morgen 18/5

We zitten in een periode van extreme weersomstandigheden: soms heel nat, soms heel droog. Gemeenten, provincies en andere nutsbedrijven moeten zich daarin vinden en tot oplossingen komen. Dat vergt investeringen, maar we zien dat er nog nooit zoveel 'Hemelwaterplannen' werden opgestart, en zijn er zeker van dat dat alleen nog maar zal stijgen.

David Callens, woordvoerder van Fluvius – Het Laatste Nieuws 21/5

'Rol van mondiale ambtenaar of schepen blijft heel belangrijk want wordt aanjager om het internationale verhaal te laten doorsijpelen naar de andere diensten' Katrien De Pauw van de @vlaamseoverheid BuZa op @vsvg #lokaalmondiaal studiedag #SDGs

@JanssensBert: VVSG, team Internationaal – Twitter 14/5

72 procent van de gemeenten geeft aan dat de huidige sportinfrastructuur niet voldoet aan de behoeften. Gevraagd naar de knelpunten staan slijtage en ouderdom helemaal bovenaan. Heel veel sporthallen zijn in de jaren zeventig gebouwd en zijn nu echt wel aan vervanging toe. Energiekosten, behoeften en capaciteit vervolledigen de top 5.

Hoogleraar sport- en bewegingsbeleid Jeroen Scheerder (KU Leuven) – Belga 9/5

Johannes Lundsryd Jensen (l): 'De grote plannen die onze ambtenaren-experts geacht worden te schrijven, hebben we overboord gegooid.'

Morten Westergaard (r): 'De ervaring leert dat die doorgaans toch in de kast belanden of dat er aan het eind van de rit maar weinig van wordt gerealiseerd. Dat leidt alleen maar tot frustratie, bij iedereen.'

Burgers leiden, de stad ondersteunt

De Deense stad Middelfart loopt voorop op het vlak van klimaatadaptatie en preventie van verdere klimaatopwarming. Niet alleen het grote aantal projecten valt op, ook de werkwijze. 'De politiek zet de richting uit, maar de inwoners zitten aan het stuur van de acties. De stad ondersteunt waar ze kan.' Dat zeggen burgemeester Johannes Lundsryd Jensen en *klimachef* Morten Westergaard.

In de Klimaatspecial van *Lokaal* (april 2019) maakten we kennis met enkele projecten in Middelfart. De Deense stad van 40.000 inwoners is een voorloper in de strijd tegen de klimaatverandering. Burgemeester Johannes Lundsryd Jensen en *klimachef* Morten Westergaard waren op 3 mei te gast op de VVSG-Klimaatdag in Oostende. Een uitstekende gelegenheid om hun te vragen hoe ze het lokale klimaatbeleid vormgeven.

Johannes Lundsryd Jensen: 'De klimaatverandering is een van de grote problemen waarvoor er geen eenvoudige oplossing is. Daarover debatteren en stemmen in de gemeenteraad helpt niet. Het klassieke politieke systeem alleen kan dat soort problemen niet oplossen.'

Hoe doet u het dan wel?

Johannes Lundsryd Jensen: 'De klassieke politieke arena bestaat uit het gemeentebestuur en de administratie, maar een gemeente is meer dan dat. We moeten de arena om het klimaatprobleem te bestrijden verruimen met de inwoners, de lokale bedrijven en de organisaties. Zij vormen mee de gemeente. En uiteraard moeten we ook verder kijken dan de eigen grenzen, naar de buurgemeenten, onze regio, ons land, Europa. Alleen samen kunnen

we nieuwe antwoorden ontwikkelen, proefprojecten opzetten en erover communiceren. Dat betekent ook dat we onze rol en opdracht als gemeentebestuur moeten herdefiniëren.'

Morten Westergaard: 'We zijn in december 2009 gestart met een blanco blad. Op dat ogenblik was in Kopenhagen de COP15 aan de gang, de VN-klimaatconferentie. Er werd veel gepraat, maar er gebeurde niets. In enkele gemeenten werd een lokale top georganiseerd, met de inwoners. Ik herinner me hoe op een van de meetings in Middelfart een burger opstond en zei: "Burgemeester, je spreekt nu wel over duurzaamheid, maar als wij ideeën aanbrenge en initiatief nemen, zul je ons dan ook echt helpen?" De burgemeester antwoordde positief, maar we hadden eigenlijk geen idee waar we aan begonnen. Van toen af kwamen burgers op de proppen met allerlei ideeën. Ze belden de burgemeester of Johannes, die toen voorzitter van het klimaatcomité was. En zij gingen elke keer ter plekke kijken wat de gemeente kon doen.'

Johannes Lundsryd Jensen: 'Het stadsbestuur heeft een visie geformuleerd en duidelijk de richting aangegeven die we uit willen gaan. De kern is dat we een groene groeigemeente willen zijn. Alle ideeën worden daaraan getoetst. Past een voorstel van burgers, een wijk,

Johannes Lundsfryd Jensen:
'Een gemeente beschikt over de macht en over de nabijheid die het mogelijk maken met de inwoners acties op te zetten om grote problemen aan te pakken.'

een buurt, een organisatie, een bedrijf in die visie, dan zetten we er mee onze schouders onder.'

Kunt u het concept groene groei even verduidelijken?

Johannes Lundsfryd Jensen: 'Groeien en groen zijn is geen tegenstelling, zoals wel eens wordt gezegd. Wij willen beide. We ondersteunen bijvoorbeeld ondernemingen die banen creëren in de groene sector. We zetten als gemeente projecten op die goed zijn voor het klimaat en voor onze financiën, zoals overschakelen op energiezuinige straatverlichting. Inwoners en buurten die bijvoorbeeld hun oude, individuele stookolieketels inruilen voor een centraal verwarmingssysteem op basis van warmtepompen, krijgen alle mogelijke steun. Als je enkel het groene element onder de aandacht brengt, kom je nooit tot de gedragenheid die nodig is om vooruit te gaan. Als Morten met een project komt dat alleen maar groen is, dan vragen wij hem wat dat oplevert voor onze inwoners en bedrijven.'

Morten Westergaard: 'Projecten moeten verschillende doeleinden dienen. Als we een klimaatproject hebben, denken we altijd aan drie manieren om erover te praten. Klimaatcommunicatie gaat uiteraard over CO₂-emissies, maar ook over de welvaart en het welbevinden van inwoners, en over de economische kant van de zaak, het geld. Als je op die drie vlakken iets goeds kunt bieden, zit je gebeiteld.'

En wat doen de politici en de administratie?

Johannes Lundsfryd Jensen: 'Aan de ene kant heb je de visie die politici hebben uitgetekend, aan de andere kant de concrete projecten die we samen met burgers, organisaties en bedrijven opzetten. Doorgaans zitten de gemeentelijke plannen daartussen, bij ons niet. De grote plannen die onze ambtenaren-experts geacht worden te schrijven, hebben we overboord gegooid.'

Morten Westergaard: 'De ervaring leert dat die doorgaans toch in de kast belanden of dat er aan het eind van de rit maar weinig van wordt gerealiseerd. Dat leidt alleen maar tot frustratie, bij iedereen.'

Johannes Lundsfryd Jensen: 'We weten welke richting we uit willen, maar niet waar we precies zullen uitkomen of hoe de weg eruitziet. Veel mensen werken mee aan de roadmap en de bestemming. Strategieën groeien en worden onderweg duidelijker, doordat we zien welke acties werken en welke niet. Concrete projecten brengen ons veel dichterbij de doelstellingen dan grote plannen.'

Morten Westergaard: 'Als je met burgers werkt en hen in de controlekamer zet, dan werkt al die planning met tijdensters, deadlines, tussenschakels niet.'

Wat betekent dat voor een klimachef en zijn team?

Morten Westergaard: 'De politiek heeft de prioriteit bij het klimaat en groene transitie gelegd. Het vraagt goed leiderschap om die lijn van duurzaamheid consequent te volgen. Dat daar geen grote plannen mee gepaard gaan, wil zeggen dat ambtenaren zoals ik een grote comfortzone hebben om met burgers samen te werken. Er vallen een hoop regels en richtlijnen weg. Het enige wat we fout kunnen doen, is niets doen.'

Johannes Lundsfryd Jensen: 'Het is een andere manier van werken. Je moet als expert je kennis op andere manieren gebruiken. Je moet alle belanghebbenden bij een project betrekken.'

Heeft Middelfart de structuur van de stedelijke organisatie veranderd?

Johannes Lundsfryd Jensen: 'Nee, we hebben wel de mindset van de organisatie moeten aanpassen richting meer samenwerking, intern en extern. Niet de hele organisatie is al mee. We zijn gestart met energiebesparing en klimaat, nu moeten de andere geledingen volgen. We moeten een veranderings- en innovatiecultuur creëren bij de politici, de administratie en de burgers. We hebben mensen nodig die durven en doen, we hebben experiment nodig, prototypes, concrete resultaten, meer samenwerking, een creatieve mindset.'

Morten Westergaard: 'We krijgen het volle vertrouwen van de politiek om met burgers aan de slag te gaan. Het is zoals Pippi Langkous zegt: "Ik heb dit nog nooit ge-

STEFAN DEWEGERE

Morten Westergaard:
'Klimaatcommunicatie gaat uiteraard over CO₂-emissies, maar ook over de welvaart en het welbevinden van inwoners, en over de economische kant van de zaak, het geld.'

daan, dus natuurlijk kan ik het." Eigenlijk zijn we civil servants in de letterlijke betekenis van het woord, we dienen de inwoners. Zij leiden, wij ondersteunen. We moeten nieuwe, andere en verschillende taken vervullen. Soms ben ik de facilitator, soms de expert, soms zet ik gewoon koffie.'

Steunt de stad de burgerprojecten ook financieel?

Johannes Lundsryd Jensen: 'De gemeente heeft geen financieel plan om de burgers te ondersteunen. We moeten creatief zijn. Zo kunnen we op heel wat steun van lokale bedrijven en organisaties rekenen. We lopen voorop als stad en dat is voor veel bedrijven aantrekkelijk. Ze engageren zich graag om hun kennis en technologie te testen in de echte wereld. Voor hen is dit een soort lab voor de samenleving van morgen, het is hun business voor de toekomst.'

Morten Westergaard: 'In het voorjaar van 2018 waren we met inwoners informeel aan het praten over een zonnepaneelpark. We hebben hun alle mogelijke informatie bezorgd. In de herfst schreef de Deense overheid een tender uit voor kleine zonnepaneelparken. Zij hebben zich als enige groep van bewoners in Denemarken kandidaat gesteld en ze kregen subsidie voor een lokaal park van 1MW. Wij steken er dus geen geld in, we werken samen, we ondersteunen. We helpen inwoners bij het kiezen van bijvoorbeeld het beste systeem of het verkrijgen van de beste lening, we zorgen voor de nodige vergunningen. We stellen onze expertise ter beschikking, zodat burgers er zeker van zijn dat een project resultaat zal opleveren voor het klimaat en dat het op termijn voordelig zal zijn voor henzelf of de gemeenschap. En we passen onze timing aan die van hen aan. Dat betekent soms dat ook de politiek een versnelling hoger moet schakelen om bij te benen.'

Heeft een gemeente wel voldoende hefboomen in handen om echt iets te bereiken?

Johannes Lundsryd Jensen: 'Natuurlijk heeft ook een nationale regering macht, maar ze staat niet dicht genoeg

bij burgers en bedrijven om samen nieuwe oplossingen te creëren. Een gemeente beschikt over de macht en over de nabijheid die het mogelijk maken met de inwoners acties op te zetten om grote problemen aan te pakken. We kunnen ook zelf de markt pushen. Als wij een aanbesteding uitschrijven voor publieke bussen of als we trucks kopen, dan kunnen we eisen dat die qua uitstoot de beste op de markt zijn.'

Morten Westergaard: 'In 2007 was het nog niet verplicht om een huis zeer energiezuinig te bouwen. Gemeenten konden dat wel verplichten in de bouwvergunning. Middelfart heeft niet getwijfeld om dat te doen. Tegelijkertijd hebben we opleidingsprogramma's voor onze lokale ambachtsslui georganiseerd om aan die verplichting te voldoen. Die zijn ons daar nu zeer dankbaar voor, want ze lopen voor op hun collega's.'

Hoeveel inwoners bereikt de stad met de nieuwe cocreatieve werkwijze?

Johannes Lundsryd Jensen: 'In het begin vrij weinig, nu brengen mensen voortdurend ideeën aan. Ze praten niet over problemen, wel over mogelijke oplossingen. Aan een groot project zoals dat van de Klimaatstad in het westen van Middelfart werken 600 mensen mee. Maar we hebben ook veel kleine projecten die op zich misschien niet zoveel verschil maken, maar die wel kunnen inspireren. Ik besef wel dat veel inwoners nog niet weten waar we mee bezig zijn, maar er zijn sowieso veel meer mensen bij betrokken dan in het oude systeem.'

Morten Westergaard: 'Een recent inwonersproject ging over een groepsaankoop van warmtepompen. Er waren maar vijf inwoners. *So what?* We helpen hen zoveel we kunnen. Zij kunnen een sneeuwbaaleffect teweegbrengen. Een project in de kleine deelgemeente Føns begon ook met vijf aanwezigen, we eindigden met de volledige bevolking van 200 inwoners.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Politiek verlof

(bijna) afgestemd op decreet Lokaal Bestuur

Het decreet Lokaal Bestuur creëerde een nieuwe politieke constellatie, met de gelijkgeschakelde samenstelling van gemeente- en OCMW-raad en de creatie van een Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst. Dat heeft ook gevolgen voor andere regelgeving. In die van het politiek verlof zijn intussen bijna alle aanpassingen gebeurd. Een overzicht.

De regelgeving over politiek verlof moest op minstens één punt echt aangepast worden: voor de leden en eventueel de voorzitter van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst, die nog geen politiek verlof hadden. Daar bestond politieke eensgezindheid over. Daarnaast was er het nieuwe gegeven van de gelijke samenstelling van gemeente- en OCMW-raad (behalve in de Randgemeenten en Voeren). Dat hoefde geen impact te hebben op het politiek verlof, maar die is er op Vlaams niveau wel gekomen, en nog anders dan verwacht. De uitvoerende districtsmandatarissen hebben dan weer een nieuwe functietitel gekregen (districtsburgemeester resp. -schep), maar in andere regelgeving is de terminologie niet altijd aangepast. Tot slot is er nog een wijziging gebeurd voor de voorzitters van de gemeente- en OCMW-raad, maar dat is eerder een upgrade van hun verlofregeling die al eerder had kunnen gebeuren. Alle wijzigingen zijn ingegaan op 1 januari 2019, ook al kwam sommige wetgeving pas later.

Privésector

Voor werknemers in de privésector is het politiek verlof geregeld in de basiswet van 19 juli 1976 en in verschillende uitvoeringsbesluiten. De functies 'districtsburgemeester' en 'districtschep' zijn toegevoegd, en daarnaast wordt vooral de basis gelegd voor politiek verlof voor de voorzitter en leden van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst. Ten slotte krijgen voorzitters van de gemeente- en OCMW-raad extra dagen politiek verlof. Deze nieuwigheden gelden niet in de zes Randgemeenten en in Voeren.

De uitwerking hiervan vinden we in het KB van 28 december 1976. Nieuw is dus dat leden van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst, die geen lid zijn van het college, een halve dag per maand politiek verlof kunnen nemen voor hun mandaat in een gemeente met minder dan 10.000 inwoners, en één dag per maand in gemeenten met 10.000 inwoners of meer. Voor hun toegenomen takenpakket krijgt wie tegelijk voorzitter is van de gemeenteraad en de OCMW-raad

meer politiek verlof: in gemeenten met minder dan 10.000 inwoners één dag per maand per raad (dus samen twee dagen), in gemeenten van 10.000 tot 50.000 inwoners telkens twee dagen (vier dagen in totaal) en in gemeenten met meer dan 50.000 inwoners 2,5 per raad (dus vijf dagen).

Merk op dat in deze regelgeving het politiek verlof per orgaan is geregeld en het bij elkaar kan worden opgeteld, zoals dat vroeger ook al het geval was. Alleen is het nu door het dubbele mandaat in de gemeente- en OCMW-raad op zowat alle raadsleden van toepassing. Voor uitvoerende mandatarissen verandert er niets. De (toegevoegde) voorzitter van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst krijgt het politiek verlof van een schep, want hij is toegevoegd aan het college. **1**

Overheid

Het politiek verlof bij de overheid is apart geregeld voor elk overheidsniveau en onderverdeeld in verschillende soorten. Doordat de aanpassingen op het Vlaamse en lokale niveau ener-

STEFAN DEWILDEKE

zijds en het federale niveau anderzijds niet op elkaar afgestemd zijn, lopen de regelingen voortaan ook wat meer uiteen. Onderstaande wijzigingen gelden ook hier niet voor wie een mandaat opneemt in een van de zes Randgemeenten of in Voeren.

Bij personeel van **lokale besturen** wordt de regeling van de betaalde dienstvrijstelling (twee dagen per maand) uitgebreid naar leden van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst. Er staat echter een uitdrukkelijk cumulatieverbod in het decreet van 14 maart 2003: dit politiek verlof geldt maar voor één mandaat (gemeente-, OCMW- of districtsraadslid, of lid van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst). In de privésector kun je het politiek verlof dus optellen, bij de lokale overheid niet. Een gemeenteraadslid dat ook OCMW-raadslid én lid van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst is, krijgt dus maar twee dagen dienstvrijstelling.

Daarnaast kunnen personeelsleden van lokale besturen ook bijkomend ‘facultatief’, onbetaald politiek verlof nemen.

Deze regeling is gewijzigd in de zin van de regeling voor dienstvrijstelling: ze geldt voortaan ook voor leden van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst en zonder cumulatiemogelijkheid voor de verschillende organen. Ten slotte is ook de regeling van het verplichte politiek verlof (‘van ambtswege’) voor de uitvoerende mandatarissen licht aangepast, vooral dan wat de terminologie voor de districten betreft (zie ‘privé’). Een aan het college toegevoegde voorzitter van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst krijgt politiek verlof als schepen.

De wijzigingen voor personeel van de **Vlaamse overheid** (Vlaamse Gemeenschap en Vlaams Gewest) zijn in hetzelfde wijzigingsdecreet geregeld en lopen ook gelijk met die voor personeel van de lokale besturen.

Voor personeel van de **federale overheid** is het nog wachten op een definitieve regeling. Op basis van de al goedgekeurde, maar nog niet in het Staatsblad gepubliceerde wetteksten kunnen we wel zeggen dat de wijzigingen gelijklopen met die voor andere overheidsdiensten, maar dat in deze wetgeving geen cumulatieverbod wordt ingeschreven voor wie gemeenteraadslid én OCMW-raadslid is (en

eventueel lid van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst). **2 3**

Onderwijs

Het Vlaamse onderwijspersoneel (niet gemeentelijk!) heeft een eigen regeling. Ook hier wordt het recht op politiek verlof ingevoerd voor de voorzitter en leden van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst en zijn er wat tekstuele aanpassingen.

Let op: in het onderwijs is er enkel keuze tussen deeltijds of voltijds politiek verlof, in zoverre de mandataris (in grote steden) niet verplicht met politiek verlof wordt gestuurd tenminste. **4**

Militairen

Ten slotte is ook de regeling voor het politiek verlof van militairen recent enkele malen aangepast. Deze wijzigingen staan los van het decreet Lokaal Bestuur, maar versoepelen vooral de toegang tot een politiek mandaat en de opname van politiek verlof voor militairen. Dit verlof wordt ook meer afgestemd op dat van (ander) personeel van de federale overheid. ■

DAVID VANHOLSBEECK IS VVSG-STAFMEDEWERKER STATUUT VAN DE LOKALE MANDATARIS

www.vvsg.be en de gloednieuwe versie van de pocket Statuut van de Mandataris, uitgegeven door Politeia.

- 1** Wet van 14 december 2018 houdende diverse arbeidsbepalingen, Inforumnummer 325.867. KB van 4 april 2019 tot wijziging van het KB van 28 december 1976 betreffende de duur en de voorwaarden van gebruikmaking van het verlof, verleend bij de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, Inforumnummer 328.735.
- 2** Lokale besturen/Vlaamse overheid: Decreet van 21 december 2018 houdende wijziging van regeling betreffende politiek verlof, Inforumnummer 326.381.
- 3** Federale overheid: Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 18 september 1986 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de overheidsdiensten (goedgekeurd in plenaire vergadering Kamer van 4 april 2019).
- 4** Decreet van 21 december 2018 houdende wijziging van regeling betreffende politiek verlof voor onderwijspersoneel, Inforumnummer 326.382.

Inge Brocken

Schepen
Beveren

Inge Brocken, schepen in Beveren, kreeg het estafettestukje van Robrecht Bothuyne, schepen in Kruisem, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft ze het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van haar woonplaats.

Wat betekent het schepenambt voor jou? Als ondernemer en schepen wil ik twee werelden verbinden. Mezelf volop inzetten en effectief iets kunnen betekenen voor de gemeenschap, daar streef ik naar. Voor mezelf wordt de komende legislatuur een goede leerschool.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? Mijn eerste politieke daad was mijn goede resultaat bij de verkiezingen. Uit het niets verkozen worden tot schepen was een mooie prestatie. Die zal ik uiteraard moeten vertalen in daadkracht.

Kom je uit een politiek nest? Nee, totaal niet. Maar moeder vertelde me als kind stevast dat ik maar advocaat of politiker moest worden, omdat ik steeds iedereen probeerde te overtuigen van mijn gelijk.

Wat zie je als je grootste prestatie? Aan de zeer recente politica die ik ben, mag je die vraag over een paar jaar opnieuw stellen. Voor mij als mens is dat ontegensprekelijk mijn dochter.

Neem je je ambt mee naar huis? Ja, met het drukke schema kom je automatisch in het vaarwater van het gezin terecht, maar met een goede planning kom je al ver. Beslommeringen of problemen blijven op het gemeentehuis.

Heb je vrienden in de politiek? Zeker, partijoverstijgend zelfs.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Ik kan steeds bij de betrokken gemeentedienst terecht en uiteraard ook in de eigen fractie.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Streng, maar rechtvaardig.

Welke eigenschap bij jezelf betreurt je het meest? Gebrekkig timemanagement... steeds tijd te kort.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositiedid? Rechttoe, rechtaan, zonder persoonlijk te worden.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Met Christine De Pisan, een middeleeuwse feministe en dichteres. Zij was politiek geïnspireerd en protesteerde heftig tegen vooroordelen en discriminatie tegenover vrouwen. Anno 2019 is er nog altijd veel werk aan de winkel.

Wie zijn je huidige helden? Vrijwilligers die zich belangeloos willen inzetten voor hun medemens, voor kinderen, ouderen, mensen in nood. Een warm lichtpuntje in de soms koude realiteit.

Waar zou je nu het liefste zijn? Op de skilatten.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? Ik moet misschien iets minder vloeken in de auto...

Wat is je meest gekoesterde bezit? Mijn zaak.

Wat is volgens jou de diepste ellende? Een kind, geliefde of dierbaar familielid verliezen zou voor mij persoonlijk de diepste ellende zijn.

Wat is je favoriete bezigheid? Ik ben een sociaal beestje, dus gezellig samenzijn met vrienden of familie, daar ben ik altijd voor te vinden. Pure ontspanning vind ik in sport, waarbij ik mij helemaal kan uitleven in de Israëliische verdedigingssport Krav Maga en in joggen.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Graag en regelmatig zelfs, om iets te vieren of actuele problemen en bekommernissen te bespreken, en als politica ben je op café ook gewoon aanspreekbaar.

Wat is je motto? Er is maar één weg... en dat is de weg vooruit!

Aan wie geef je de estafettestuk door? Valerie Taeldeman uit Maldegem.

STEFAN DE WILKERE

‘Aan data zit een politieke en ethische component.’

‘Data en algoritmes bieden veel mogelijkheden, maar ze zijn niet neutraal. Wat je onderzoekt, welke algoritmes je bouwt, welke data je gebruikt en waarvoor, dat zijn politieke en ethische keuzes. Beleidsmakers zijn zich daar onvoldoende van bewust. Ook voor lokale politici is basiskennis van datageletterdheid absoluut noodzakelijk.’ Dat zegt de Nederlandse data-expert **Mirko Tobias Schäfer**.

Mirko Tobias Schäfer:
‘We moeten nu het bewustzijn ontwikkelen dat open standaarden en transparante algoritmes noodzakelijk zijn voor een democratie.’

Mirko Tobias Schäfer is hoofddocent nieuwe media en digitale cultuur aan de Universiteit Utrecht en hoofd van de Utrecht Data School. Hij onderzoekt de maatschappelijke impact van datapraktijken. ‘Van data en algoritmes wordt vaak aangenomen dat ze neutraal zijn, maar dat is lang niet altijd zo. Data zouden de nieuwe olie zijn, maar die vergelijking gaat niet op. Data zitten niet in de grond, iemand heeft beslist om bepaalde data te verzamelen en te bewaren en andere niet. Er zit een politieke en ethische component aan vast. Big data raken ons begrip van cultuur, van burgerschap, van democratie. Daarom is het zo belangrijk dat ook de geesteswetenschappen zich hiermee bezighouden en duiding geven bij het implementeren van deze praktijken, nadenken over wat wenselijk is en wat niet. Ik ben een mediawetenschapper, geen digitaal expert.’

‘Een dataproject opstarten is een politieke beslissing; wat is het probleem en hoe kan een dataproject ons helpen om het op te lossen? Doen we het of doen we het niet? Hoe doen we het? Politici moeten ook de resultaten interpreteren, ze moeten dus weten wat er achter de data zit.’

Zijn data per definitie niet neutraal?

‘Nee. Er zijn algoritmes die geen impact hebben op mensen, die bijvoorbeeld heel nauwkeurig voorspellen welke watermolen wanneer niet meer zal werken of aan vervanging toe is. Maar veel data zijn niet neutraal. Het is goed dat er nu veel aandacht is voor die valkuilen. Auteurs als Cathy O’Neil of Virginia Eubanks tonen overtuigend aan dat er problemen zijn met algoritmes en data, dat ze racistisch en bevooroordeeld kunnen zijn, dat ze ongewenste sociale opvattingen kunnen versterken. Maar dat negatieve beeld mag ons niet doen vergeten dat algoritmes en data dingen mogelijk maken die vroeger niet konden. Ze geven de kans te reageren op nieuwe uitdagingen, ze openen nieuwe mogelijkheden om problemen op te lossen, ze leiden tot nieuwe, multidisciplinaire vormen van samenwerken. We moeten wel beseffen dat ze politieke verantwoordelijkheid vragen, dat we begrip moeten ontwikkelen over hoe datapraktijken of algoritmes werken, hoe een dataset in elkaar zit.’

Kunt u enkele voorbeelden geven van hoe data bevooroordeeld kunnen zijn?

‘De leefbaarheidsbarometer van de Nederlandse overheid brengt de leefbaarheidssituatie per wijk in beeld. De wijk in Rotterdam waar ik vele jaren

heel graag heb gewoond, haalde een lage score. Nu blijkt dat het aantal allochtonen in een wijk een van de factoren is die het algoritme meeneemt in het bepalen van de leefbaarheid. Ook in Nederland maakt de politie gebruik van een criminaliteitsanticipatiesysteem. Het resultaat is een kaart waar per gebied wordt aangegeven hoe groot de kans is op bepaalde misdaden. Op basis daarvan worden de routes van de politie aangestuurd. In een bepaalde wijk bleek het aantal fietsdiefstallen zeer sterk te dalen. Waren de politiepatrouilles daar zeer succesvol? Neen, uit onderzoek van Investico bleek dat in die wijk twee politiekantoren waren gesloten, mensen deden gewoon geen aangifte meer van fietsdiefstal. In de Verenigde Staten werd een algoritme gebruikt om het risico op recidief misdadgedrag te schatten. Afro-Amerikanen die maar kleine misdaden hadden begaan, kregen een veel groter risico toegedicht dan blanken die zware feiten op hun kerfstok hadden. Toen journalisten achteraf onderzochten wie nu werkelijk opnieuw misdaden beging, bleek dat vaak niet te kloppen met de voorspellingen. De basis van het algoritme was in zekere mate racistisch. Het Michigan Unemployment Agency ging met een nieuw computersysteem van start om fraude met uitkeringen tegen te gaan. Het was zo streng dat zelfs het per vergissing fout schrijven van een naam of het ingeven van een verkeerde geboortedatum volstond om van fraude beschuldigd te worden. 20.000 werklozen, kwetsbare mensen die het geld hard nodig hadden, werden ten onrechte beschuldigd. Het is dus zeer belangrijk te weten welke data achter een algoritme zitten en op basis van welke vragen het is opgemaakt. Om bij het laatste voorbeeld te blijven: je zou ook een algoritme kunnen ontwikkelen dat mensen opspoorde die recht hebben op een uitkering, maar ze nog niet hebben aangevraagd.’

Welk algoritme je bouwt en welke data je gebruikt, houdt dus een politieke en ethische keuze in.

‘Ja, het bouwen van algoritmes om uitkeringsfraude op te sporen bijvoorbeeld raakt aan fundamentele thema’s, aan de grondbeginselen van ons juridisch systeem en onze maatschappij. Je maakt bij voorbaat alle uitkeringstrekkers verdacht. Dat past naadloos in een lange geschiedenis van overheden die arme mensen in de gaten hielden, hen probeerden te controleren. Als we dat nu vastleggen in algoritmes, komen we er dan later nog wel weer uit? We moeten nu het bewustzijn ontwikkelen dat open standaarden en transparante algoritmes noodzakelijk zijn voor een democratie. Waar staat Europa in dit verhaal? Aan de ene kant zijn er de VS met een libertair begrip van markt, waar bedrijven nu al deze functies overnemen en de algoritmes misschien bedrijfsgeheimen zijn. Aan de andere kant is er China waar de overheid bepaalt wat de bedrijven uit te voeren hebben. Europa moet zelf technologie ontwikkelen waar de *checks and balances* van democratie gewaarborgd blijven. Als we die technologieën gewoon kopen in de VS of China, kopen we ook het waardesysteem dat erin verankerd is.’

Hebt u de indruk dat beleidsmakers zich daar voldoende van bewust zijn?

‘Van twee soorten mensen ben ik een beetje bang: de ingenieur zonder begrip van de sociale wereld en de technocraat zonder begrip van de technologie. Maar als docent ben ik een onverbetterlijke optimist en ik denk dat onderwijs helpt. Er is nu veel meer aandacht voor de politieke en ethische aspecten van data. De bewustwording groeit. Steeds meer gemeenten, ministeries, organisaties, bedrijven vragen de hulp van onze Data School bij het kijken naar de ethische valkuilen van dataprojecten die ze willen opstarten. Ook burgemeesters, wethouders, raden moeten op dat punt veel competentier worden. Het is noodzakelijk dat ze basiskennis hebben van digitale en ethische vaardigheden. Een dataproject opstarten is een politieke beslissing: wat is het probleem en hoe kan een dataproject ons helpen om het op te lossen? Doen we het of doen we het niet? Hoe doen we het? Politici moeten ook de resultaten interpreteren, ze moeten dus weten wat er achter de data zit. Zij krijgen een rapport, een infografiek of een dashboard en moeten op basis daarvan een verantwoorde beslissing nemen. Met dezelfde data kunnen ze op verschillende manieren omgaan: ze kunnen ze gebruiken om een groep te stigmatiseren of net te ondersteunen. Neem het voorbeeld van een algoritme dat vrij goed voorspelt welke leerlingen de school vroegtijdig zullen verlaten. Het volstaat niet dat het aangeeft welke leerlingen je in de gaten moet houden, het gaat er vooral over wat je met de informatie doet. Welke kinderen zijn dat? Komen ze uit eenoudergezinnen? Hebben ze een migratieachtergrond? Is er een taalbarrière? Uit welke wijk komen ze? Wie spreekt de kinderen en hun ouders aan: iemand die aansluiting heeft met de leefwereld van de jongeren of een ambtenaar? Er ko-

men dus heel veel niet-data-aspecten bij kijken, die telkens een beslissing vragen. Belangrijk is ook dat een gemeente daar open over communiceert met de ouders, met de jongeren. Kan ik beslissen dat de data van mijn zoon niet voor die analyse gebruikt worden? Is er een opt-outfunctie? Hoe zit het met de beveiliging van de data? Stel dat zo’n dataset in de handen komt van een *recruiter*. Die heeft vast een model liggen waarmee hij kan bewijzen dat iemand die ooit in de risicogroep vroegtijdige schoolverlaters zat, in de toekomst slecht zal presteren op het werk. Hij wil die kandidaten misschien meteen uitselcteren. Al die aspecten moeten politici ook bekijken.’

Hoe helpt de Utrecht Data School gemeenten?

‘We hebben de Utrecht Data Ethics Decision Aid ontwikkeld, een impact assessment voor ethische valkuilen in dataprojecten. DEDA is een proces waarbij beleidsmakers, dataspecialisten, een functionaris gegevensbescherming, projectmanagers, inhoudelijk experts samen aan tafel zitten. Een van de eerste vragen is: gebruikt u een algoritme? De dataspecialist zegt: natuurlijk. De beleidsmaker valt vaak uit de lucht. De tweede vraag is of ze het algoritme kunnen uitleggen. De datamensen weten hoe dat ineenzit. De beleidsmaker denkt dat hij dat niet hoeft te kunnen, wat wil zeggen dat hij het ook niet kan uitleggen aan de raad, de bevolking, de media. Zo groeit het besef dat iedereen in de organisatie eigenlijk basiskennis moet hebben. Ook de wethouder moet weten hoe het algoritme werkt. Hij hoeft het niet te kunnen programmeren, maar hij moet wel de logica begrijpen, hij moet achter het beslissingsmodel van het algoritme kunnen staan en dat kunnen uitleggen. In de loop van de workshop komen allerlei vragen en valkuilen aan bod. Dat helpt om goede beslissingen te nemen, bijvoorbeeld dat ze niet alles hoeven te weten, dat ze zuinig moeten zijn op data en alleen die gegevens verzamelen die ze echt nodig hebben, dat ze die goed moeten beschermen enzovoort. Zo komen ze tot betere projecten waarvan het beslissingsproces gedocumenteerd wordt. Een kritisch publiek kan daar vragen over stellen. In Nederland zijn er al gemeenten die voor al hun dataprojecten een ethisch *impact assessment* of een ethische quick scan doen. Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gebruikt onze tool, iedereen kan hem downloaden op onze website.’

Hoe beginnen gemeenten met een databeleid?

‘Pilots zijn zeer belangrijk om met data te leren omgaan. In kleine projecten ontwikkel je vaardigheden en competenties. Zo werkte een team van de

STEPAN DEWICKE

Utrecht Data School samen met een Nederlandse gemeente om meer te weten te komen over wie de inwoners in de bijstand zijn. Tijdens het onderzoek doken allerlei moeilijkheden op: niet alle data bleken beschikbaar te zijn, sommige mochten niet gebruikt worden. Het college en de gemeenteraad beslisten het project voort te zetten om ervan te leren. Ze schakelden de privacy officer in, ze zorgden ervoor dat de verwerking van de data op een goede manier zou gebeuren en ze installeerden een manier van werken die ook voor toekomstige dataprojecten kan dienen. We zien ook in andere gemeenten een databrigade of een data-academie ontstaan. Dat zijn informele netwerken van geïnteresseerde medewerkers van alle niveaus en diensten die samen bespreken hoe ze beter met data kunnen werken. Dat is veelbelovend. Maar het kan niet zonder de leiding en de steun van het topmanagement en de beleidsmakers.'

Weten gemeenten over welke data ze beschikken?

'Nee, er zijn veel meer data beschikbaar dan de meeste gemeenten beseffen. In een rapport worden vaak bepaalde dingen uitgelicht, maar de dataset kan ook antwoorden geven op andere vragen. De eerste opdracht is dus andere vragen stellen aan de beschikbare datasets. Ten tweede moeten datasets kwalitatief beter worden. En dan is er ook nog het probleem van de standaarden voor data-uitwisseling. Elke gemeente verzamelt data op een verschillende manier. Het zou handig zijn Europese open standaarden te hebben, zodat de uitwisseling van data en kennis tussen gemeenten makkelijker wordt.'

Moeten inwoners bij dataprojecten betrokken worden?

'Dat hangt af van het soort project. Er zijn pogingen geweest om burgers te betrekken bij projecten

'Ook de wethouder moet weten hoe het algoritme werkt. Hij hoeft het niet te kunnen schrijven, hij moet wel de logica begrijpen, hij moet achter het beslissingsmodel van het algoritme kunnen staan en dat kunnen uitleggen.'

van datageletterdheid, maar die waren niet altijd succesvol en wie kwam opdagen was niet representatief voor de bevolking. Ik heb daar grote twijfels over, ik hou meer van een expertbenadering. Het gaat mij meer over open communicatie en accountability, verantwoording afleggen aan de raad van bestuur en aan de vierde macht. Net zoals een gemeente open is over haar verkeersplan, moet ze open zijn over de data die ze heeft, wat ze met data doet en wat ze ermee wil bereiken, zodat de raad en de media kritische vragen kunnen stellen. Als een gemeente voor een vroegtijdig schoolverlater algoritme gaat, dan moet ze communiceren waarop het is gebaseerd, hoe het tot stand kwam, wat er met de data gebeurt enzovoort. Dan hoeft cocreatie niet. Maar in een ander project kan het wel nodig zijn. In Nederland is er een voorstel om slimme lantarenpalen met camera en microfoon in te zetten om vreemd gedrag op straat te kunnen monitoren. Een algoritme bepaalt dan of er sprake is van vreemd gedrag: rennen, roepen, vechten. Daarover moet de wijkbewoner wel kunnen meespreken, omdat het de persoonlijke levenssfeer raakt.'

Wat is de grootste opdracht voor lokale besturen?

'Ze mogen niet in de technocratische valkuil trappen. Ze mogen niet vergeten dat de data, de processen, de algoritmes moeten passen binnen ons democratisch stelsel, dat datapraktijken verantwoordelijkheid vragen.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

www.dataschool.nl

Klacht? Suggestie? Melding?

mDesk

Een omgevallen boom, overvolle vuilnisbakken, een fietswrak langs de kant van de weg of een losse stoeptegel. Op elk moment van de dag kunnen betrokken inwoners er melding van maken. Via e-mail, online formulieren, social media of telefonisch. Hoe gaat u daar als gemeente of intercommunale mee om?

Eén systeem voor het registreren, monitoren en afhandelen van meldingen in het openbaar domein.

mDesk is dé oplossing om meldingen en suggesties van burgers, medewerkers in de openruimte en toezichthouders in het openbaar domein te registreren en af te handelen. Het meldingenmanagementsysteem biedt significante voordelen: kortere doorlooptijden, betere dienstverlening en het voorkomt (kostbare) fouten.

Meer weten?

Download de brochure op Conxillium.com/mdesk of mail naar: info@conxillium.com .

Meerhout: van samen dromen tot reëel plannen

Zes jaar geleden ontwikkelde de Meerhoutse algemeen directeur Flor Boven een spel om de gemeentefinanciën op orde te krijgen, want toen moest deze Kempische gemeente stevig bezuinigen. Met succes, want nu is er meer ruimte om de toekomst creatief in te vullen. Als basis voor het nieuwe beleidsplan werd de hele gemeenteraad uitgenodigd om tot op een zeer abstract niveau met elkaar in discussie te gaan.

‘Als je door Meerhout fietst, zie je veel dingen die beter kunnen, maar alles kun je niet realiseren, dat is te duur,’ zegt burgemeester Nele Geudens. ‘We wilden deze beleidsperiode positief beginnen en stelden onszelf de vraag welke projecten de potentie in zich dragen dat we er over dertig jaar van zeggen dat we nu visionair bezig waren.’ Door hierover met raadsleden na te denken hoopte ze dat dit een

beleidsplan zou opleveren dat meer gedragen was en waar ook de oppositie zich achter kon scharen.

Volgens algemeen directeur Flor Boven vonden de meeste mensen het een zeer positieve ervaring. Ze trokken ook twee keer een dag naar Lommel, zodat er geen afleiding was en niemand gestoord werd. ‘Je neemt afstand van de dagelijkse realiteit, van de waan van de dag en de slecht liggende klin-

ker.’ Tussenin was er dan tijd om de tweede dag voor te bereiden.

Als een vogel

Vanuit vogelperspectief keken ze naar de grote uitdagingen in de wereld, klimaat en migratie, en vroegen ze zich af: ‘Waarmee kunnen en willen we in Meerhout aan de slag?’

De administratie had alles voorbereid. Flor Boven: ‘We wilden dat ieder zich

voorstelde een journalist te zijn die over twintig jaar een coverstory voor een magazine over Meerhout moest maken, omdat Time Magazine ons had uitverkoren tot beste gemeente ter wereld.'

Voor burgemeester Geudens voelde die eerste dag aan alsof ze twintig tot dertig jaar vooruitvloog. 'We dachten na wat er in dat magazine zou staan en wat daarvan dan op de cover kwam. Wat we droomden? De inwoners waren heel gelukkig, de gemeente was veel groener, Meerhout was de Côte d'Azur van de Kempen geworden. Het is fijn om zo eens zot te doen, zo groeide de verbondenheid. Al zijn er op de gemeenteraad tussen de partijen onderling spanningen, die dag werkten we

allemaal samen en ontwikkelden we gemeenschappelijk een lay-out.' Volgens Flor Boven is dit de manier om afstand te nemen van ad-hocdenken en aparte projectjes. 'In het dagelijks leven zijn mensen dikwijls sceptisch, ze beseffen hoe beperkt hun impact is en hoe hoog de prijs. Maar op de lange termijn

komen zelfs cynici af met ecologische thema's en zit iedereen op dezelfde golflengte.'

Aan de hand van die cover probeerden ze samen de thema's te catalogiseren en in een tweede fase zochten ze een set van doelstellingen waarvan ze er daarna vier tot zeven over wilden

Flor Boven:

'Als we het allemaal eens zijn dat iets al goed loopt, dan blijft dat gewoon doorgaan. We formuleren enkel doelstellingen voor wat anders moet.'

De dienstverlening in het vizier

GSJ advocaten deelt haar kennis

WWW.GSJ.BE

Onze samenleving is complex en voortdurend in beweging. Voor lokale besturen die voortdurend streven naar een betere dienstverlening, biedt dit opportuniteiten en uitdagingen.

Vernieuwende zorg- en welzijnsconcepten, personeels- en organisatieontwikkelingen en de opkomende digitalisering en innovatieve technologieën zijn slechts enkele voorbeelden.

GSJ advocaten staat ten dienste van alle maatschappelijke dienstverleners die nood hebben aan een degelijke juridische ondersteuning en zijn bijzonder geplaagd om ook u bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Onze advocaten beschikken over de juiste kennis en expertise om u op juridisch vlak te begeleiden en adviseren.

Samen met u gaan wij dan ook steeds op zoek naar de beste oplossing.

Mechelsesteenweg 27
B-2018 Antwerpen
T +32 3 232 50 60
E info@gsj.be

GSJ

ADVOCATEN

houden. ‘Als je er meer neemt, verlies je jezelf en ga je er niet echt voor,’ weet Flor Boven die doelstellingen geformuleerd wilde zien om de administratie op gang te trekken.

Maar zulke doelstellingen formuleren is niet simpel. Nele Geudens: ‘Bovendien hielden we elke doelstelling langs de smart-lat, is het specifiek, realistisch, meetbaar en zo. Dat mensen graag in Meerhout wonen is een wazig idee, maar door er zo over na te denken werd het helderder en kwamen we tot wat we echt wilden.’ Door te discussiëren over meetbare indicatoren werd het duidelijk. Door verheldering wordt het meetbaar. Flor Boven zag hoe alle gemeenteraadsleden na verloop op dit abstracte niveau nadachten, zodat aan elke doelstelling indicatoren konden worden gehecht en verfijnd. ‘Het was best complex, maar iedereen bleef bij de les,’ zegt hij nu tevreden. Voor burgemeester Geudens was het een zeer verrijkend traject: ‘In plaats van over hoe we de weg zullen aanleggen, hadden we het over waarom we de weg zouden aanleggen. En er was een fijn neveneffect. De partijen hebben meer respect voor elkaar gekregen, ze weten nu ook waarom iemand een bepaalde waarde belangrijk vindt.’

Dromen kost geld

‘De laatste dag hebben we dan de acties besproken, de investeringen op de planning gezet, want niet alles is mogelijk. We moesten keuzes maken en een prioriteitenlijstje opstellen. Daarover hebben we grondig gediscussieerd,’ herinnert Nele Geudens zich en ze neemt het klimaat als voorbeeld. ‘Wat wil meer groen zeggen? Waar zie je dat? In het bos of in elke straat? Hetzelfde deden we voor mobiliteit, maar ook voor meer cohesie in de samenleving. Wat is geluk? Goede relaties, elkaar kennen, elkaar helpen, maar ook actief burgerschap in het beleid. Om elkaar weer meer te ontmoeten moet je de buurt bekijken, ouderen kiezen misschien meer voor een petanquebaan, anderen voor een hondenweide.’ Hoewel zorg heel belangrijk is, wordt

Nele Geudens: ‘Als de agenda voor de gemeenteraad beperkt kan worden, blijft er tijd om over inhoudelijke thema’s te discussiëren. Waarom zelfs niet samen met de burgers?’

het misschien geen nieuwe prioriteit in Meerhout. Flor Boven legt uit: ‘Als we het allemaal eens zijn dat iets al goed loopt, dan blijft dat gewoon doorgaan. Zo hebben we een prima woon-zorgcentrum met een beperkte wachtlijst en tegelijk maken we thuis wonen mogelijk. Dat loopt goed, dat blijft, daarvoor hebben we geen doelstellingen geformuleerd. We hebben dat enkel gedaan voor wat anders moet.’

Nele Geudens merkte dat sommige mensen het daar moeilijk mee hadden: ‘We moeten samen aan een beter Meerhout werken. Zo zullen we meer prioriteit geven aan handhaving. Maar hoe doe je dat concreet bij zwerfvuיל? Ook onze dienstverlening kan beter, hiervoor kunnen we zowel de openingsuren veranderen als de elektronische toegang vergemakkelijken. En tegelijk hoop ik ook de betrokkenheid van de mensen bij gemeente en OCMW te verhogen. Als de agenda voor de gemeenteraad beperkt kan worden, blijft er tijd om over inhoudelijke thema’s te discussiëren.’ De burgemeester droomt alvast van een andere manier van werken. ‘Waarom zelfs niet samen met de burgers?’

Ondertussen is er per doelstelling een werkgroep bestaande uit experts uit gemeente en OCMW, van buitenaf en een politicus uit het college. Zij werken het beleidsplan uit, formuleren acties, ook diegene die al gebeuren. ‘Zodra dit klaar is, kunnen we met het college fiat geven, zodat de adviesraden het kunnen bespreken en het tegen het eind van dit jaar kan worden goedgekeurd.’ Jaarlijks zullen drie van de ondertussen zes uitgekozen thema’s op de gemeenteraad worden geagendeerd. Hoe

kritisch sommige gemeenteraadsleden ook zijn, Nele Geudens is niet bang van het debat. ‘Ook al heb je verschillende standpunten, je kunt toch een gedragenheid creëren met andersdenkenden, als je maar met elkaar in debat probeert te gaan. Dat is onze opdracht voor de volgende jaren.’

Nele Geudens is trots dat Meerhout niet de gemakkelijkste weg heeft genomen. Dat het beleidsplan het referentiekader wordt voor de volgende jaren, zal de grootste verandering zijn. ‘Het is niet langer een beschrijving om achteraf te zien wat we wel of niet hebben gedaan. Nee, vanaf nu zullen we het gebruiken en elke actie ertegen afwegen. Uiteraard is het nog aanpasbaar, maar het zou niet kloppen als we over drie jaar zeven andere doelstellingen zouden hebben, dan hebben we iets fout gedaan.’ Ook het managementteam zal het beleidsplan continu als referentiepunt gebruiken, en in plaats van alleen technische zaken te bespreken toetsen de politici het om de andere vergadering samen met de leden van het managementteam. Jaarlijks wordt het beleidsplan ook financieel geëvalueerd.

‘Met onze dagelijkse beslissingen hopen we aan dat beleid bij te dragen,’ zegt Nele Geudens. ‘Als je het milieu belangrijk vindt, kies je bij de volgende autoaankoop voor elektrische auto’s. Zo hou je rekening met de lange termijn, en kies je niet meer voor het goedkoopste of het gemakkelijkste. Het wordt niet gemakkelijk, maar wel beter.’ ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

A young child with blonde hair in a bun, wearing a white t-shirt with a blue pattern and khaki pants, is captured mid-air, jumping over a puddle on a playground. The child's arms are outstretched, and they are looking down at the puddle. The background shows a playground with a yellow slide and a green metal structure. The ground is a mix of concrete and reddish-brown safety matting.

Het lokale welzijn is uw missie

U daarin steunen de onze.

Het welzijn van uw inwoners is uw absolute prioriteit. Uw **Relationship Manager** heeft dit goed begrepen en stelt financiële oplossingen voor die u helpen uw missie waar te maken en uw leven vergemakkelijken.

ing.be/socialprofit

ING

Bij de fusie van drie gemeenten tot Nye (of Nieuw) Asker, vlak bij de Noorse hoofdstad Oslo, vormen de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen de leidraad voor het nieuwe gezamenlijke beleidsplan voor acties om tot een groene gemeente uit te groeien. **Vibeke Sand** licht toe.

‘Met de bestuurlijke hervorming die de Noorse regering in 2014 aankondigde, wilde ze het aantal gemeenten drastisch verminderen, zodat deze meer bestuurskracht zouden krijgen en meer bevoegdheden op zich zouden kunnen nemen. Als gemeente mocht je zelf uitzoeken met welke gemeenten je wilde of kon fuseren. Deze oproep kende landelijk weinig succes, maar vlak bij Oslo hebben begin 2016 drie gemeenten wel voor een fusie gekozen. Daar werkte ik al in de gemeente Asker, de grootste van de drie met 62.000 inwoners, terwijl Røyken er 22.000 telt en Hurum maar 10.000. De drie politieke besturen besloten dat **in plaats van Røyken en Hurum bij Asker te voegen, er een nieuwe gemeente zou komen, met een nieuwe gemeenschappelijke basis**. Net vóór de gemeenten aan het fusieproces wilden beginnen, werden de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen afgekondigd, voor onze drie burgemeesters een uitgelezen idee om de herindeling tot nieuwe gemeente te baseren op deze Agenda 2030. Ook de drie gemeenteraden konden zich daarin vinden en besloten dat het nieuwe beleidsplan op basis van de ontwikkelingsdoelstellingen zou worden geschreven.’

‘Eerlijk, wij van de administratie waren eerst sceptisch, maar na een tijdje zagen we in dat **die duurzameontwikkelingsdoelstellingen de kern van ons bestaan raken, van gezondheid en onderwijs tot duurzaamheid. Nu beschouwen de drie administraties die inmiddels al geruime tijd samenwerken, Agenda 2030 als een geweldig instrument. Het is de leidraad van ons gezamenlijk project geworden**. Het gemeentehuis van Asker blijft en wordt het gemeentehuis van Nye Asker. De andere oude gemeentehuizen zullen voor de administraties in gebruik blijven, want een van de doelstellingen is ook om de diensten zo dicht mogelijk bij de woonplaats van de mensen te brengen.’

‘De nieuwe gemeente Nye Asker wordt heel divers, vooral het verschil tussen het verste delijkte gebied en de dorpjes op het platteland

is groot. Om van het stadscentrum van Asker naar het meest zuidelijke punt te komen ben je al gauw een uur aan het rijden. Omwille van deze diversiteit werken we overal anders. Vooral lokaal kun je mensen tot duurzaamheid verleiden. **Een van onze struikelblokken is het pendelen, de bevolking van Nye Asker werkt in Oslo**. Al is het openbaar vervoer tussen Oslo en het centrum van Asker goed geregeld, in de andere gebieden heb je hooguit een bus per uur. Onze politici hebben ingezien dat ze met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen een extra drukkingsmiddel in handen hebben om op het regionale niveau, waar over de mobiliteit wordt beslist, mee te tellen. Maar we kijken ook verder in de toekomst, op termijn zullen kleine zelfrijdende bussen je van je kleine gemeenschap naar een grotere bushalte of naar het station brengen. Daarvoor volgen we de pilots goed op. Maar de duurzameontwikkelingsdoelstellingen bieden ook de kans om na te denken hoe je mensen ter plaatse laat werken in plaats van elke dag in Oslo, en hoe we kunnen overstappen van veeboten, bussen en auto's die varen en rijden op fossiele brandstoffen naar elektrisch aangestuurde voertuigen.’

‘In onze basis- en middelbare scholen hebben we een programma over Agenda 2030, **want je moet met de jeugd beginnen** en hen bewust maken van het belang van de zeventien duurzameontwikkelingsdoelstellingen. We moeten hen deze instrumenten leren kennen, zodat ze zullen meewerken aan de oplossing. Dat zit nu in het schoolcurriculum, we hebben ook innovatiekampen voor de middelbare scholen. In de gemeentehuizen hebben we workshops gehouden over de toekomst van de gemeenten en over hoe de doelstellingen hieraan kunnen bijdragen om zo tot de beste gemeente van Noorwegen te kunnen uitgroeien. Al deze antwoorden nemen we mee in ons nieuwe gemeentelijke beleidsplan.’

‘Bij het afkondigen van de fusie in 2016 zijn we al aan dit plan begonnen. Over enkele maanden

De Noorse **Vibeke Sand** is communicatieverantwoordelijke van Asker, een van de drie gemeenten dicht bij Oslo die vanaf 1 januari volgend jaar de nieuwe gemeente Nye Asker zullen vormen.

**Vooral lokaal
kun je mensen
tot duurzaamheid
verleiden**

STEFAN DEVIKERE

moet het klaar zijn, zodat de nieuwe verkozenen er na de gemeenteraadsverkiezingen van september mee aan de slag kunnen. Ze zullen er dan al in oktober mee starten, al zal de fusie juridisch pas een feit zijn op 1 januari 2020.'

'Tot nog toe ging onze aandacht vooral naar de administratie, de politiek en het onderwijs. De burgers zien nu nog geen echte verandering, dat zal pas na de verkiezingen gebeuren, wanneer de politici met het nieuwe beleidsplan aan de slag gaan. Dan zal iedereen resultaten beginnen zien.'

'Over tien jaar hoop ik dat Nye Asker een groene gemeente zal zijn vol duurzame bedrijvigheid.' Tot nog toe is vooral Asker afhankelijk van de olie- en gasindustrie en iedereen beseft dat we dringend een andere economie nodig hebben, daarom proberen we de groene bedrijven aan te trekken.'

'Voor ons is het ook belangrijk dat burgers meedoen. Zo willen we in zeven centra in de nieuwe fusiegemeente plaatsen creëren waar mensen, bedrijven en organisaties samenwerken om met nieuwe technologieoplossingen te vinden voor de klimaatverandering. Ook thuis kunnen de inwoners hun duit in het zakje doen, verantwoord omspringen met water, hergebruik stimuleren, deel uitmaken van de circulaire economie, minder voedsel verspillen. **'Al onze acties zijn zeer praktisch en concreet en begrijpelijk genoeg om in je dagelijks leven in te voeren, zodat het in de gemeente impact heeft.'** Stilaan wijzigen de

inzichten. Vonden onze politici enkele jaren geleden een passief gebouw nog te duur, nu vragen ze waar en wanneer het volgende klaar is. In plaats van aan spaarzaamheid op korte termijn denken ze aan duurzaamheid die op lange termijn economisch interessanter is.'

'Natuurlijk is Noorwegen een rijk land, maar toch zijn er nog groepen in onze samenleving die arm zijn of verlaten jongeren de school vroegtijdig zonder diploma, ook al is er schoolplicht. Wat betekent dit voor de lokale gemeenschap? Wat kun je er lokaal aan doen?'

'We zijn er ons van bewust dat we met al onze acties de wereld niet veranderen, maar wel de lokale gemeenschap.' Lokaal wordt Nye Asker een betere plaats om te leven. En als dat gebeurt in elke plaats in Noorwegen, dan zijn we een heel klein stapje verder, er zijn immers maar vijf miljoen Noren. Maar als ditzelfde gebeurt in heel Europa, dan leveren we al wel een substantiele bijdrage aan een betere wereld.'

'De zeventiende doelstelling vind ik de allerbangrijkste, dat is die van het partnerschap. **'Om de andere doelstellingen te behalen moet je samenwerken met anderen,'** met de bedrijfsleiders, met de burgers, met ngo's, met andere organisaties maar ook met andere overheden. We willen ook dat de burgers aan deze partnerschappen deelnemen. Dit is onze gemeenschappelijke uitdaging, wat kunnen wij samen doen?' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

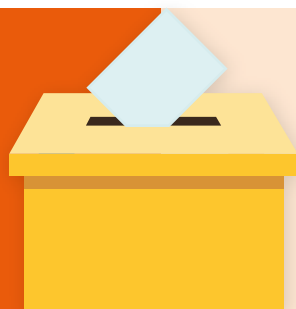
MATEXI AWARD

VOOR HET MEEST VERBINDENDE BUURTINITIATIEF

Buurtontwikkelaar Matexi organiseert dit jaar al voor de 4^e keer de Matexi Award, de prijs voor het meest verbindende buurtinitiatief. Daarmee bekroont Matexi de vele Belgen die zich met hart en ziel inzetten voor hun buurt.

Meer dan 90 buurtinitiatieven, zowel particuliere als initiatieven van lokale besturen schreven zich in voor deze prestigieuze award. Wij danken iedereen voor deze enthousiaste respons.

**STEM VANAF
22/05
op je favoriete
initiatief!**

Bepaal mee wie de
publiekslieveling wordt
en een prijs van
1.000 euro in de wacht
sleept!

Blijf ons volgen op matexi-award.be en kom op donderdagavond 13/06 kom je te weten wie de prijzenpot voor een totale waarde van 7.000 euro wegkaapt.

Welkom
in de
buurt.

Gazo geeft
Truiense stationsbuurt
nieuwe dynamiek

Naast het station van Sint-Truiden werd vorig jaar in november de Gazo geopend, een multifunctioneel complex met de Sint-Ritaschool en de Academie Haspengouw, maar ook met een ondergrondse parking, een foyer en een polyvalente zaal. 'Na jaren hard werken zijn we heel blij dat we de Truienaren nu kunnen verwelkomen in de Gazo. Deze innovatieve site wordt een thuis voor iedereen, of je er nu naar school gaat, een hobby beoefent of je eerste fuif bezoekt. Met dit project geven we onze stationsomgeving een nieuwe dynamiek,' zei burgemeester Veerle Heeren bij de opening. Het project zal de stationsbuurt helpen heropleven, ondertussen is ook de woontoren met appartementen en een kantorencomplex voor welzijnsorganisaties klaar.

De naam Gazo verwijst naar de gasfabriek die van 1882 tot 1946 op deze plaats was gevestigd met grote opslagtanks voor de stadsverlichting op gas. In de jaren vijftig kwam er een Coca-Colabottelarij en vanaf 1976 coördineerde Belgacom hier zijn telefonieactiviteiten. In 2006 nam het Autonoom Gemeentebedrijf voor de Ontwikkeling van Sint-Truiden het terrein over. Het startte er in 2016 met de bouw van deze multifunctionele site, nadat ze er de historische vervuiling – zomaar eventjes goed voor 26.000 m² – grondig had weggesaneerd.

MARLIES VAN BOUWEL BEELD **DANIËL GEERAERTS**

Slim delen van ruimte luidt in het multifunctionele complex Gazo het devies, zodat je met dezelfde ruimte meer plaats creëert.

Als de sportzaal, de foyer, de fuif- en concertzaal, de keuken en de eetzaal niet door de scholen of andere vrijetijdsdiensten worden gebruikt, kunnen andere organisaties ze via een digitaal reservatiesysteem huren.

De basisschool en de academie delen klaslokalen, administratie en polyvalente zalen. De speelplaats, de klaslokalen en de diverse andere lokalen zijn tijdens de schoolvakanties de locatie voor de ontwikkeling van een integrale en nieuwe vakantiewerking van alle stedelijke vrijetijdsdiensten.

De welzijns-campus huisvest kinderopvang Tutti Frutti, het Huis van het Kind, Kind en Gezin, CKG de Hummeltjes, de Opvoedingswinkel, CLB, Landelijke kinderopvang, spelothek, Kindinfopunt (KIP), Kind en Taal, Kind en Preventie en Brede School. Ook de stedelijke dienst Jeugd en de dienst Evenementen verhuizen naar deze Gazometersite.

Het belangrijkste is dat er nu een ruimer kader bestaat voor de opvang, vanaf nu komt in de opvang school, sport, cultuur en deeltijds kunstonderwijs samen. Eindelijk is er afstemming met de vrijetijdsbesteding van de kinderen mogelijk.

Talenten ontwikkelen in de buitenschoolse opvang

Vijf jaar na de Staten-Generaal over de opvang en vrije tijd van schoolkinderen en na ettelijke hoorzittingen in de Commissie Welzijn keurde het Vlaamse parlement op de valreep nog het decreet goed van de parlementairen van de meerderheidspartijen zoals **Katrien Schryvers** en **Freya Saey**s over de organisatie van buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten. Hierdoor kunnen steden en gemeenten vooral zelf een beleid ontwikkelen en de samenwerking tussen de buitenschoolse opvang en alle andere vrijetijdsorganisatoren verder vorm geven. Deze samenwerking moet ervoor zorgen dat kinderen vanaf januari 2021 er zeker van kunnen zijn dat ze hun talenten ook in de opvang kunnen ontwikkelen.

Freya Saeys:
'Nu kan de buitenschoolse opvang groeien. Kinderen kunnen er gaan voor het plezier, maar ook om te leren, om spelletjes te spelen die ze thuis niet doen, ze mogen ook gewoon chillen en er wordt rekening gehouden met hun individuele interesses.'

Katrien Schryvers, Lies Jans, Freya Saeys, Ingeborg De Meulemeester en Elke Wouters, deze volksvertegenwoordigers van de meerderheidspartijen in het Vlaamse parlement, dienden op 1 februari 2019 een voorstel van decreet in houdende de organisatie van buitenschoolse kinderopvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten. Dit decreet legt de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de buitenschoolse opvang en de afstemming tussen de buitenschoolse activiteiten bij het lokale bestuur. In ruil voor deze regie krijgt het lokale bestuur via het Vlaams Gemeentefonds middelen op basis van algemene parameters zoals aantal kinderen tussen twee en twaalf jaar die in de gemeente wonen en schoollopen. Er is voor de gemeenten daarnaast ook nog een subsidie voor het aanbod kleuteropvang met kwaliteitslabel. Het decreet zal uiterlijk in werking treden op 1 januari 2021. Diverse uitvoeringsbesluiten moeten het decreet verder vorm geven.

Katrien Schryvers (CD&V) en Freya Saeys (Open Vld) zijn blij met dit resultaat.

STEFAN DEWICKE

Freya Saeys: 'Het belangrijkste is dat er nu een ruimer kader bestaat voor de opvang, vanaf nu komen in de opvang school, sport, cultuur en deeltijds kunstonderwijs samen. Eindelijk is er afstemming met de vrijetijdsbesteding van de kinderen mogelijk. De samenwerking lokaal tussen opvang en de andere sectoren moet ervoor zorgen dat de verschillende activiteiten op elkaar afgestemd geraken. De lokale besturen krijgen nu de autonomie om die samenwerking vorm te geven. Een autonomie waarvoor ze vragende partij waren. Net zoals de middelen voor cultuur en sport zullen de middelen voor deze opdracht via het Gemeentefonds worden verdeeld.'

Katrien Schryvers: 'Omdat het decreet het kind integraal benadert, maakt het drie belangrijke doelstellingen mogelijk. Zo geven we kinderen de kans zich te ontplooiën en een prettige vrije tijd te hebben, maar evengoed om te gaan voetballen of naar de academie of het kinderatelier te gaan. Ten tweede maken we het de ouders gemakkelijker om werk en gezin te combineren. Dit is al lang de inzet van de buitenschoolse opvang, maar het mag niet stoppen als een kind naar school gaat, want als werkende ouder ben je meestal weg voor half negen en nog niet thuis om half vier. En op woensdag zijn werk en gezin al helemaal moeilijk te combineren. Ten derde willen we zorg dragen voor de opvang van kwetsbare kinderen. Hierbij denk ik niet alleen, maar ook aan anderstalige kinderen die in de opvang gemakkelijker Nederlands leren en de taal kunnen onderhouden. Door deze kinderen aan activiteiten in de opvang mee te laten doen in vakantieperiodes, voorkom je taalruggedheid. En dit geldt ook voor andere kwetsbare kinderen. Inclusie is het

doel van het M-decreet, vanaf nu kan het dus ook in de opvang. Daarnaast heeft opvang ook een economische functie, en er is ook het belang van de sociale contacten.'

Was iedereen daarvan overtuigd?

Freya Saeys: 'Ja. Niemand in het parlement heeft tegen gestemd. Er waren enkele onthoudingen. En de drie doelstellingen werden ook uitdrukkelijk opgenomen in de toelichting. Nu kan de buitenschoolse opvang groeien. Kinderen kunnen er gaan voor het plezier, maar ook om te leren, om spelletjes te spelen die ze thuis niet doen, ze mogen ook gewoon chillen en er wordt rekening gehouden met hun individuele interesses, dat betekent opvang van hoge kwaliteit. Mijn eigen kinderen gaan graag naar de buitenschoolse opvang.'

Katrien Schryvers: 'Ook mijn kinderen gingen graag. Door onderling af te stemmen moeten er lokaal meer mogelijkheden komen. Die vullen we niet in vanuit Vlaanderen, want elke gemeente is anders en heeft een eigenheid. Elke gemeente heeft een eigen aanbod vrije tijd, het aanbod in de scholen verschilt of een filiaal deeltijds kunstonderwijs, ook geografisch is elke gemeente anders. Als het voetbalveld vlak naast de school ligt, is het gemakkelijk om naar de training te gaan, maar anders moeten de kinderen er ook kunnen geraken. Je kunt perfect afspraken maken met de sportverenigingen om in de sporthal een aanbod uit te werken. Je kunt vervoer inleggen, ook naar en van het deeltijds kunstonderwijs.'

Freya Saeys: 'We hebben het subsidiariteitsprincipe zo goed mogelijk willen toepassen. Kinderopvang organiseer je het best op het lokale niveau.'

Katrien Schryvers: 'En er zijn al veel goede voorbeelden. Het moet geen keurslijf worden, maar het beleid moet van onderuit groeien. De lokale besturen nemen het initiatief om iedereen aan tafel uit te nodigen, zowel de mensen van het Huis van het Kind als de jeugdwerking, de diensten vrije tijd of het onderwijs, maar ook de ouders en de gemeentelijke diensten zelf. Samen kunnen ze afspreken hoe ze het aanbod gaan organiseren, wie er mee een aanbod uitwerkt. Dat moet van onderuit groeien.'

Er zijn mensen die twifelen of het wel goed zal gebeuren.

Freya Saeys: 'Dit decreet toont dat er vertrouwen is in de lokale besturen. Als ze de middelen krijgen, kunnen zij die opvang het best organiseren. Daar zijn ze zeer blij mee en uiteraard gaan ze dat heel goed doen. Het belangrijkste is dat ze een visie ontwikkelen, zij zijn de ideale partij om dat uit te voeren. We bieden wel een inspiratiekader aan vanuit de Vlaamse overheid, zodat ze niet plots zelf alles hoeven uit te vinden.'

Katrien Schryvers: 'Als de gemeente geen initiatief neemt, kan iemand anders op lokaal niveau dit doen.'

De bestaande initiatieven buitenschoolse kinderopvang zijn onzeker over hun eigen toekomst.

Katrien Schryvers: 'Het pijnpunt is dat de erkende initiatieven niet gelijk over Vlaanderen gespreid zijn. In sommige gemeenten zijn er veel erkende en door Kind en Gezin gesubsidieerde opvangplaatsen en werd er al stevig geïnvesteerd, elders is dat niet het geval. De huidige initiatieven buitenschoolse kinderopvang hebben twijfels bij hun bestaansrecht, als de gemeente deze opvang gaat regisseren. We hebben er vertrouwen in dat de gemeente dat goed zal doen, en bovendien is er een lange overgangsregeling, zodat ze samen het beleid kunnen ontwikkelen en deze initiatieven kunnen inkantelen. We hebben verzekerd dat er geen tabula rasa komt. Na 2021 zijn de bestaande initiatieven nog voor zes jaar zeker van hun middelen, wat genoeg ademruimte biedt aan deze initiatieven. Ondertussen is er een groeipad voor de middelen. Zo krijgen kinderen overal in Vlaanderen de kans om naar zo'n interessante opvang na school te gaan.'

Freya Saeys: 'De volgende Vlaamse regering moet dit verder uitwerken. Er moeten meer investeringen komen voor de buitenschoolse opvang, het mag niet de zoveelste bevoegdheids-overdracht worden zonder geld.'

Katrien Schryvers: 'De vorige jaren ging er veel aandacht naar de opvang van baby's. Voor dit decreet gebeurde er een moeilijke evenwichtsoefening tussen de lokale besturen, de huidige initiatieven, de werkgelegenheid en de jeugdbewegingen en de culturele betrokkenen én het onderwijs. Er was de Staten-Generaal, er waren hoorzittingen... maar in afwachting van het nieuwe decreet kwamen er geen nieuwe plaatsen bij. Het is goed dat het decreet nog voor het einde van de legislatuur is goedgekeurd, zodat de volgende regering er meteen mee aan de slag kan gaan.'

Vinden jullie dat er genoeg middelen worden gewaarborgd?

Freya Saeys: 'Dit is een kaderdecreet, de middelen zullen afhangen van de uitvoeringsbesluiten. Er zal een kostprijs zijn, de volgende regering moet het financieel groeipad uitwerken. Het is logisch dat de aftredende regering dit niet meer kan bepalen.'

Katrien Schryvers: ‘Het kan een mooi samenspel worden, ook met betrekking tot de financiering.’

Vinden jullie het goed dat in het decreet een kwaliteitslabel verbonden is aan de kleuteropvang?

Freya Saeys: ‘Kleuters hebben meer zorg en begeleiding nodig dan kinderen van de lagere school.’

Katrien Schryvers: ‘Kleuters zijn veel kwetsbaarder dan al wat oudere kinderen. Op het vlak van middelen krijgen de lokale besturen het volledige vertrouwen. Er is geen oormerking van de subsidie die via het Gemeentefonds komt. Er zijn – om de subsidie te bepalen – parameters zoals het aantal kinderen tussen twee en twaalf die in een gemeente schoollopen en wonen, het aantal kinderen met een specifieke zorgbehoefte en het aantal kwetsbare kinderen. Over de besteding van die middelen hoeven de gemeenten geen verantwoording af te leggen. We hebben er vertrouwen in dat het goed zal gebeuren. Er zullen ook indicatoren worden ontwikkeld om te meten in welke mate kwetsbare kinderen worden bereikt. Nadien wordt dat de parameter in plaats van het aantal kwetsbare kinderen. Zo motiveren we gemeenten ook om hier echt op in te zetten.’

Voor de opvang van kleuters wordt er een kwaliteitslabel uitgewerkt. Organisatoren zijn niet verplicht dit aan te vragen, maar wie het heeft, krijgt wel bij voorrang subsidiëring. Hiervoor voorzien we in een afzonderlijke subsidiestroom naar de lokale besturen. Zo verzekeren we de middelen voor kleuteropvang met kwaliteitslabel. Ik ben ervan overtuigd dat dit goed is.’

Freya Saeys: ‘Die extra subsidie is een stimulans om gemeenten te overtuigen dat kwaliteitslabel kleuteropvang te behalen.’

Katrien Schryvers:
‘Ik droom al verder, van een toekomst waar opvang en onderwijs naadloos in elkaar overlopen.’

Wie zal dat label opmaken?

Katrien Schryvers: ‘Kind en Gezin zal het label toekennen, zij beschikken over de expertise. Het is ook moeilijk om het lokale bestuur zelf een kwaliteitslabel te laten uitwerken, toekennen, controleren en financieren. Dan ben je rechter en partij tegelijkertijd. Dus is het goed dat er één kwaliteitslabel voor heel Vlaanderen komt. Dat zal op hoofdlijnen zijn, over de medewerkers en de kwaliteit van de opvang en niet over normen in de infrastructuur.’

Freya Saeys: ‘Het zal vooral gaan over de interactie tussen de medewerkers en de kinderen, dat vinden kinderen namelijk het belangrijkste, veel belangrijker dan het aantal vierkante meters.’

Katrien Schryvers: ‘Toen we het decreet schreven, hebben we zoveel mogelijk van onderuit gewerkt, het kind centraal gesteld, het kind dat zich moet kunnen ontplooiën, dat keuzes voor hobby’s krijgt. Ik droom al verder, van een toekomst waar opvang en onderwijs naadloos in mekaar overlopen. Er is leerplicht, maar die overgang kunnen we zoveel gemakkelijker maken. Nu brengt de ouder het kind een à anderhalf uur vóór het begin van de school naar de opvang en heeft hij contact met de begeleider daar, om half vier maakt het kind de omgekeerde beweging en dan haalt de ouder het kind op in de buitenschoolse opvang. Waarom kunnen kinderen niet op school blijven, zodat ze niet voortdurend andere gezichten zien? Dat zou een voordeel betekenen voor het kind, en de tewerkstelling wordt veel aantrekkelijker voor de voor- en naschoolse kinderbegeleider. Dat kan op veel vlakken winst opleveren.’

Hoe zien jullie de samenwerking lokaal? In de praktijk is dat toch niet gemakkelijk?

Freya Saeys: ‘Voor deze samenwerking moet het lokale bestuur in eerste instantie het initiatief nemen. Niemand van

de lokale betrokkenen wordt verplicht om deel te nemen aan het samenwerkingsverband. Veel verenigingen werken met vrijwilligers, studenten bijvoorbeeld die niet continu kunnen vergaderen. De samenwerking is alleen verplicht voor organisatoren die een kleuteropvang met kwaliteitslabel willen inrichten. Samen met alle vrijetijdsorganisatoren maar ook met kinderen en ouders bespreken de verschillende organisatoren wensen, hiaten en mogelijke oplossingen. Goede communicatie en planning zijn cruciaal.'

Katrien Schryvers: 'Het jeugdwerk was bekommerd dat ze verplicht zouden worden hieraan deel te nemen omdat ze anders hun subsidie kwijt zouden zijn, maar dat is uitgesloten. Het jeugdwerk heeft een andere doelstelling dan de opvang, het jeugdwerk biedt activiteiten aan. Hetzelfde geldt voor de sportverenigingen. En toch kunnen ze ook een plaats vinden binnen het aanbod, want in ruil kunnen meer kinderen proeven van specifieke sporten. Zo kunnen de verenigingen meer bloeien en groeien.'

Vanaf wanneer kunnen lokale besturen beginnen met het samenroepen van de vrijetijdsorganisatoren?

Katrien Schryvers: 'Dat kan nu al. De bestaande initiatieven buitenschoolse opvang zijn na de inwerkingtreding nog zes jaar zeker van hun middelen. Maar je kunt al vroeger met inkantelen beginnen. Het inspiratiekader met de voorwaarden voor het kwaliteitslabel zal door de volgende regering in uitvoeringsbesluiten gegoten worden. Hiervoor zullen opnieuw de verschillende betrokkenen aangesproken worden. Maar wie aan de slag wil gaan, kan dat nu al.' ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR LOKAAL

PURO®

Fairtrade Coffee
saving the rainforest

PLANET

PEOPLE

Elk pakje Puro koffie draagt trots het Fairtrade label en steunt zo de koffietelers in het Zuiden!

PLEASURE

HET PAD VAN DE GOEDE KOFFIE

FAIRTRADE

WORLD LAND TRUST

Ontdek hoe jij het verschil maakt op www.puroimpact.com - 0800 44 0 88

Tijdens de opvang naar de zwem- of basketles

Om de buitenschoolse kinderopvang te verbeteren en het aantal opvangplaatsen te verhogen kiest de stad Eeklo voor doorgedreven samenwerking. Het spiksplinternieuwe opvanginitiatief Dolfijn is daarom gebouwd op de sportsite naast sporthal en zwembad.

Toen er nog maar pas werd gesproken over de bouw van een nieuw zwembad, greep kinderopvangcoördinator Ann Goossens dit met beide handen aan: 'Wij dachten op dat moment na over de nest- en webfunctie van de buitenschoolse kinderopvang en omdat het nieuwe zwem- en sportcomplex nog maar in de planfase zat, kon er ruimte komen voor buitenschoolse kinderopvang.' Het fijne is dat kinderen onafhankelijk van hun ouders kunnen deelnemen aan tal van vrijetijdsactiviteiten. Door een duidelijk reglement over het brengen en halen van de kinderen met de partners is de veiligheid van de kinderen gegarandeerd. De kidsgids biedt ouders en kinderen een overzichtelijk keuzeaanbod. De samenwerking is voor iedereen handig en zo combineer je sport met de naschoolse opvang. Door de ligging van de kinderopvang in het gebouw en de uitkijk in de verschillende sportzalen worden kinderen geprikkeld. Ze zien voortdurend verschillende sportdisciplines en krijgen de kans om te proeven van sporten die ze misschien niet eens kennen, waardoor de kans groter wordt dat ze blijven sporten. Het is ook handig dat ze zwemles kunnen volgen tijdens de opvang. Dan haalt de zwemleraar de kinderen voor de zwemles op en na afloop kunnen ze terug naar de opvang.

STAD EEKLO

Kinderen in Eeklo krijgen de kans om te sporten in de naschoolse opvang.

Ook voor de sportverenigingen zijn er voordelen. Ze hoeven zelf niet in te staan voor de organisatie van de opvang voor en na, en trekken hierdoor meer leden aan. Bovendien zijn op deze manier de gebouwen altijd in gebruik, want de piekmomenten van de kinderopvang vallen precies op de rustmomenten voor de sportverenigingen. Ook in de vakanties passen de puzzelstukken in elkaar, want zo kunnen kinderen vlot naar de sportkampen, de sportmonitor haalt de jongsten 's morgens op in de opvang. Daardoor maken de kinderen een veel gevarieerdere vakantie mee en kunnen ze andere talenten ontdekken.

Op de site is er ook plaats zat om te bewegen. De kinderen kunnen er fietsen, skeeleren of met gocarts rijden en tussendoor gaan basketten zonder dat ze de straat over moeten. En op dinsdag is er kunstacademie voor de kinderen die naar de opvang gaan. Omdat samenwerking zoveel voordelen biedt, heeft dit initiatief op 29 april de Gouden Kinderschoen gewonnen in de categorie *samenwerking opvang en vrijetijdsactoren schoolgaande kinderen*. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR LOKAAL

T 0498 91 38 05 of ann.goossens@eeklo.be

VERZELFSTANDIGING EN SAMENWERKING DOOR OCMW'S

DE MOGELIJKHEDEN OM SAMEN TE WERKEN BLIJVEN VERRUIMEN

In deze pocket geven we de ontwikkeling weer van de mogelijke samenwerkingsvormen voor OCMW's. We hebben in deze publicatie ook de meest recente wijzigingen door het decreet van december 2018 verwerkt.

Via deze gids kneden we de groeiende wanorde in het palet aan mogelijkheden tot een handige beslissingsboom voor besturen. Zij vinden daarmee oplossingen voor hun specifieke vragen.

Voortaan ontvangen abonnees op de reeks *Verzelfstandiging & Samenwerking* de bijwerkingen van de hoofdstukken uit het losbladig handboek als handige, vastbladige pockets. Bij elke nieuwe publicatie krijgen de abonnees een brief, om aan te kondigen welk deel van de map weg kan. Op termijn zal het losbladig handboek dus volledig vervangen worden door afzonderlijke, vastbladige pockets.

..... **extenso** .....

Ook beschikbaar in Extenso, de nieuwe digitale kennisdatabank voor lokale besturen.

.....

**MEER INFORMATIE
OF BESTELLEN**

via www.politeia.be
of info@politeia.be

politeia

Professionals verhogen kwaliteit gezinsopvang

Goede kinderopvang vraagt een professionalisering van de sector, met gekwalificeerde kinderbegeleiders. Ook in de gezinsopvang is dit de uitdaging tegen 2024. Om dit te realiseren wordt er ingezet op een haalbare vorm van ondersteuning op de werkvloer.

Gekwalificeerde kinderbegeleiders moeten beschikken over vijftien competenties die beschreven staan in het beroepskwalificatiedossier voor kinderbegeleiders baby's en peuters. Het gaat onder meer om een reflectieve begeleidershouding en competenties betreffende de omgang met kinderen, ouders en collega's.

Het decreet Kinderopvang Baby's en Peuters dat op 1 april 2014 in werking is getreden, bepaalt dat elke kinderbegeleider vanaf 2024 gekwalificeerd moet zijn. Maar in de gezinsopvang zijn er nog zo'n zevenhonderd begeleiders zonder de juiste kwalificatie en dat aantal neemt zelfs nog toe door de instroom van nieuwe onthaalouders.

Voor hen organiseren de Centra voor Volwassenenonderwijs een tweejarige opleiding *Begeleider in de kinderopvang* die ze kunnen combineren met het werk. Geen eenvoudige opdracht, er is één dag les per week, waarop de opvang dan moet sluiten. Een vervan-

gingsinkomen is er niet voor die dag, en ook voor de ouders is het een hele klus, want ze moeten voor die dag per week twee jaar lang een andere oplossing zoeken.

Competenties verwerven

De sector vroeg zich af hoe deze euvelds uit de wereld te helpen waren. Een oplossing bleek te zitten in het decreet betreffende geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties. Dit decreet bepaalt dat de competenties en talenten van mensen kunnen worden erkend, los van waar en wanneer ze zijn verworven. Een erkend testcentrum voor de erkenning van eerder verworven competenties ontwikkelt een proef of assessment om vijftien basiscompetenties te

beoordelen en neemt de proef ook af. Een Centrum voor Volwassenenonderwijs kan zo'n testcentrum zijn, en de onthaalouders kunnen er ook nog altijd competenties bijspijkeren die ze nog niet hebben verworven.

Een mentor als ondersteuning

Of onthaalouders nu kiezen voor een assessment, een opleiding begeleider in de kinderopvang of een combinatie, ze staan er nooit alleen voor. Bij hun kwalificatietraject krijgen ze hulp en begeleiding van mentoren op de eigen werkvloer. Dit gebeurt altijd in samenwerking met de organisator. Het doel van de mentor is de onthaalouder te begeleiden, zodat die de opleiding voltooit of zich klaarstoomt om te slagen op het assessment en dan het kwalificatiebewijs kan behalen. Voor Ilse Lambrechts die sinds september 2007 regionaal VVSG-stafmedewerker gezinsopvang in de provincie Antwerpen is, is het coachen van de kinderbegeleiders de kers op de taart binnen haar takenpakket. 'Mijn kennis en ervaring zullen me als coach voeden en vice versa.' Maatschappelijk werker Brenda Vincke is een dag kwalificatiementor geworden naast haar werk als dienstverantwoordelijke van gezinsopvang De Blauwe Lelie in Brugge. Ook de pas afgestudeerde Lisse De Witte garandeert dat de ongekwalificeerde onthaalouders in het centrum van Antwerpen en in de Noorderkempempen voor honderd procent op haar kunnen rekenen. 'Optimisme is mijn uitgangspunt, ik vertrek vanuit de talenten en de sterktes van de onthaalouder.'

Deze mentoren werken op maat van de onthaalouder die zelf aangeeft hoe de weg naar het assessment of de opleiding verloopt en die tijdens het traject aan het stuur blijft staan.

De mentor werkt ook nauw samen met de organisator gezinsopvang. Wanneer de onthaalouder voor een kwalificatietraject kiest, komt er samenwerking tussen de onthaalouder, de verantwoordelijke en de mentor tot stand. Ze overleggen regelmatig en werken samen om te voldoen aan de behoeften van de onthaalouder.

In de gezinsopvang zijn er nog zo'n zevenhonderd begeleiders zonder de juiste kwalificatie en dat aantal neemt zelfs nog toe door de instroom van nieuwe onthaalouders.

Mentoren in volle actie

De VVSG telt al een enthousiast team van elf mentoren die ter plaatse gaan bij de onthaalouders die aangesloten zijn bij een door een lokaal bestuur georganiseerde gezinsopvang.

Oost-Vlaanderen: Lisa Dejonghe (8), Ann De Smaele (7), Charlien Hoffman (10)

West-Vlaanderen: Brenda Vincke (4), Cathérine Vormezeele (11)

Antwerpen: Astrid De Roy (2), Lisse De Witte (6), Ilse Lambrechts (1)

Vlaams-Brabant: Marianne Timbal (5), Danielle Vervotte (3)

Projectcoördinator: Sara Toch (9)

Of onthaalouders nu kiezen voor een assessment, een opleiding begeleider in de kinderopvang of een combinatie, ze staan er nooit alleen voor. Bij hun kwalificatietraject krijgen ze hulp en begeleiding van mentoren op de eigen werkvloer.

Wanneer die bijvoorbeeld beslist een opleiding te volgen, kan de mentor in samenspraak met de verantwoordelijke de taak van stagebegeleider op zich nemen. Het takenpakket van de verantwoordelijke wordt op deze manier verlicht, wat ook een van de bedoelingen van het project is.

Toekomst van de gezinsopvang

Begeleiding door mentoren gezinsopvang is maar één van de acties om de toekomst van de gezinsopvang te waarborgen. Kind en Gezin bundelde enkele voorstellen in een visienota en een actieplan. Dit actieplan steunt op vijf pijlers waaronder minder regels voor goede kinderopvang, verbreding van de gezinsopvang en positieve beeldvorming. Ook moeten onthaalouders sterker worden dankzij de verhoging van de kostenvergoeding, de verlenging van het pilotproject voor het werknemersstatuut en

het starten van kwalificerende trajecten met behulp van mentoren. Ook de organisatoren gezinsopvang krijgen versterking. Het Besluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een subsidie aan pools gezinsopvang, zorgt ervoor dat de organisatoren gezinsopvang nog steeds op ondersteuning op maat kunnen rekenen. Dit besluit regelt ook de ondersteuning van kinderbegeleiders naar hun kwalificatie tegen 2024. Daarin past ook de nieuwe functie van mentoren kinderopvang binnen elke pool. Voor deze opdracht slaan de pools de handen in elkaar om samen vorm te geven aan het project. De pools in Vlaanderen zijn: VVSG-Steunpunt Kinderopvang, Landelijke kinderopvang, Felies vzw, Vlaams Welzijnsverbond en Thuishulp vzw (Socialistische Mutualiteiten). ■

LISA DEJONGHE EN LISSE DE WITTE ZIJN MENTOREN ONTHAALOUDEERS

In 2015 keurden de Verenigde Naties Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling goed, die zeventien doelstellingen omvat die ook lokaal een vertaling kunnen krijgen.

Vrede is een van de basispijlers van deze agenda. Om aan duurzame ontwikkeling te werken zijn stabiele samenlevingen nodig met effectieve en transparante publieke diensten. Hierin zijn politie en justitie belangrijk. Al worden burgers er het liefst zo weinig mogelijk mee geconfronteerd, die instellingen moeten tegelijk zichtbaar en toegankelijk zijn om vertrouwen te krijgen.

TOM DE SCHEPPER IS VVSG-STAFMEDEWERKER LOKALE POLITIE

Ook politiezones werken aan de duurzame toekomst

In 2007 verscheen de sterke visietekst *Naar een excellente politiezorg*. Daarin is maatschappelijke veiligheid een open huis met gemeenschapsgericht werken als hoeksteen. Dat heeft ook zijn weerslag op het dagelijkse handelen van politiemensen. Op de meest uiteenlopende wijzen investeren politiediensten in hun contacten met burgers. Verantwoordelijkheid, betrokkenheid en probleemoplossend werken zijn de belangrijkste insteken. Sommige politiezones gaan nog een paar stappen verder. Zij nemen ook economische, aan milieu gerelateerde en sociale aspecten op in de bedrijfsvoering.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Al in 2010 werden grote inspanningen geleverd om de concepten People, Planet en Prosperity om te zetten in de politiewerking. Daarvoor werd actief samengewerkt tussen de federale politie en lokale politiezones. Daarnaast werkten een aantal politiezones samen met de nationale politie van de Canadese provincie Québec. Dat leverde onder meer duurzamere politiegebouwen op. Bij de bouw moeten niet alleen strikte normen nageleefd worden, er wordt ook rekening gehouden met de eco-score van het gebouw en de medewerkers: hoe kunnen we het gebruik van water, papier of licht beperken, een veilige en ergonomische inrichting creëren, en in de mate van het mogelijke ook goed uitgeruste fietsen aankopen? Daarnaast wordt ook de duurzaamheidsbarometer gebruikt. Verder staat verkeersveiligheid centraal. Politiescholen bieden namelijk cursussen defensief en proactief rijden aan. Deze politiezones proberen dus verder te gaan dan de basisfunctionaliteiten van de politie. Samen met de gemeenten gaan ze op zoek naar beleidsdoelstellingen met een economische, sociale en ecologische duurzame inslag. De korpschef komt al in diverse gemeenten langs op de raad, het college of het managementteam om iedereen op dezelfde golfen te krijgen.

Van mensen met dementie wordt een fiche gemaakt met onder meer een persoonsbeschrijving die bij een mogelijke verdwijning meteen aan de politie wordt overgemaakt.

In politiezone Het Houtsche geven vrijwilligers diefstalpreventie bij de mensen thuis.

Vrijwilligerswerk in en bij de politie

In veel politiezones is een vriendengroep actief. Zo werd er naar aanleiding van de aanslagen van 22 maart 2016 een benefiet georganiseerd, al dan niet binnen een vaste werking. Voor het beheer van fondsen wordt vaak samenwerking gezocht met de Koning Boudewijnstichting, bijvoorbeeld in het kader van activiteiten voor de Warmste Week of de Rodeneuzendag. De politiezone Assenede/Evergem organiseerde in november zelfs een theatervoorstelling in het cultuurcentrum van de gemeente, de opbrengsten gingen integraal naar een organisatie die anoniem professionele psychologische ondersteuning biedt aan jongeren. Eerder werd ook al een fietszoektocht georganiseerd ten voordele van de vzw Ouders van Verongelukte Kinderen, waarbij de fietsers tegen een kleine vergoeding een fietskaart en een goodiebag meekregen. Daarnaast wordt er sterk gewerkt aan de uitwerking van een kader voor vrijwilligerswerk bij de politie. Onder meer in de politiezone Het Houtsche geven de vrijwilligers diefstalpreventieadvies. Daar krijgen ze een interne opleiding voor en ook voldoende ondersteuning en warme begeleiding vanuit de politiezone.

Dementieprotocol

In Vlaanderen lopen er verschillende projecten waarbij de politiediensten samenwerken met zorgorganisaties om ervoor te zorgen dat mensen met dementie die thuis of in het woonzorgcentrum niet aangetroffen worden, snel teruggevonden worden. Bij zoekacties naar vermiste personen worden ook steeds vaker aspiranten van de politiescholen betrokken. De politiezone HEKLA was een tiental jaar terug, met het project *Vermist*, al een voorloper in een meer gestructureerde aanpak van dergelijke verdwijningen, in nauwe samenwerking met het Expertisecentrum Dementie Orion. Communicatie en vertrouwen vormen een belangrijke basis om mensen snel en efficiënt terug te vinden en daardoor ook politiecapaciteit uit te sparen. De samenwerking verloopt zowel met de ouderenzorg als met de jeugdzorg en op basis van gesprekken met woon-zorgcentra, ziekenhuizen, jeugdvoorzieningen en thuiszorgorganisaties. Dat leverde een fiche op met een persoonsbeschrijving, informatie over bijvoorbeeld medicatie of gezondheid en een protocol, die alleen aan de politiediensten bezorgd wordt als de betrokkene niet op korte tijd of in de buurt van de plaats van verdwijning gevonden wordt. Bij zoekacties worden ook aspiranten van de politieopleiding betrokken, en dat gebeurt niet alleen uit operationele noodzaak. ■

Tienduizend privéwoningen sociaal verhuurd

Anno 2018 zijn de sociale verhuurkantoren niet meer weg te denken uit het woonlandschap. Met meer dan tienduizend woningen hebben ze sinds de start een lange weg afgelegd. Ook minister Liesbeth Homans zag het potentieel van de sociale verhuurkantoren binnen het (sociale) woonbeleid en zorgde afgelopen regeerperiode voor meer ondersteuning.

Eind 2017 hadden de 48 sociale verhuurkantoren in Vlaanderen 10.008 woningen in beheer. Dat zijn er 3600 meer dan eind 2012. Ook de procentuele groei is relatief hoog, met een gemiddelde van net geen tien procent over tien jaar. Toch is de procentuele groei de laatste jaren gedaald. Hoewel het streefcijfer van tienduizend woningen is gehaald, is dit vooral te verklaren door een groeispurt in 2012, net voor het nieuwe SVK-besluit. (zie grafiek)

Omdat de sociale verhuurkantoren zelf de ontwikkeling van het nieuwe SVK-besluit mee in gang hebben gezet, wisten ze dat er een aangepaste (betere) subsidiëring op komt was. In die zin is het logisch dat ze in 2012 een tandje

hebben bijgestoken. De subsidiëring van 2013, onder het nieuwe besluit, wordt berekend op het woningaantal van het jaar voordien. Maar de aankondiging van een nieuw SVK-besluit kan ook een reden zijn om een afwachtende houding aan te nemen, om te kijken wat er definitief beslist wordt en wat de effecten kunnen zijn.

Een andere mogelijke reden voor zowel een stijging als daling in 2012 zien we in de toen aangekondigde verplichting van een conformiteitsonderzoek bij inhuring. Dit kan sociale verhuurkantoren ertoe aangezet hebben om nog snel veel woningen in te huren, waarbij uiteraard wel werd gelet op conformiteit, maar zonder de onderzoeksverplichting. Omgekeerd hebben andere

misschien eerder gewacht op de inwerkingtreding hiervan, omdat een conformiteitsonderzoek vanaf dan gratis zou gebeuren.

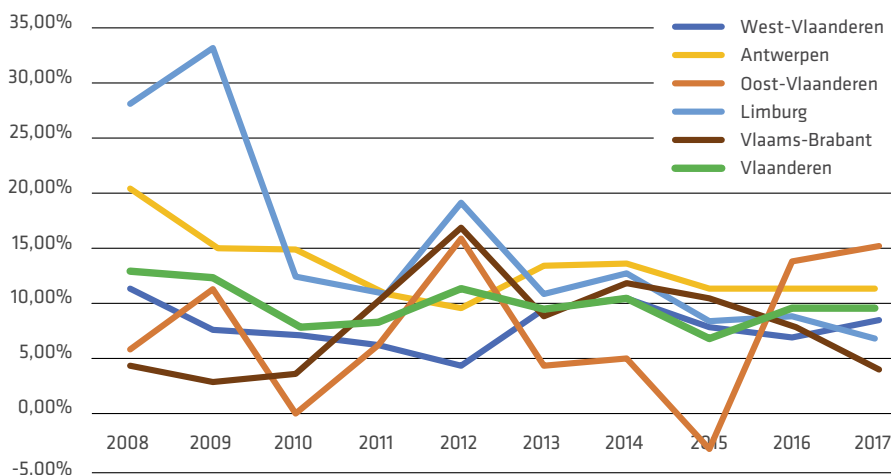
Tot slot valt op dat de groei in de provincie Oost-Vlaanderen in 2015 plots stopt. Meer zelfs, het aantal woningen daalt. Dit is mogelijk te verklaren door de aankondiging van de provincie eind 2014, begin 2015 van een provinciale subsidie per extra woning. Die sociale verhuurkantoren hebben vermoedelijk hun groei opgespaard tot de inwerkingtreding van deze provinciale subsidie in 2016 met een grote procentuele groei als resultaat, zeker in vergelijking met de andere provincies.

Magische grens van 150 woningen

Het besluit legt een minimumgrens op van 150 woningen per sociaal verhuurkantoor. Elk kantoor heeft, na het behalen van honderd woningen, vier jaar de tijd om te groeien naar die 150. Haalt het sociale verhuurkantoor dit aantal woningen niet, dan krijgt het 10% minder basissubsidie. Deze maatregel werd ingevoerd omdat volgens de regelgever een schaalgrootte van 150 woningen wordt beschouwd als het minimum om de kosten te verantwoorden.

Uit de cijfers blijkt dat het sanctiemechanisme er niet per se toe leidt dat sociale verhuurkantoren effectief (sneller) groeien naar 150 woningen. Volgens de kantoren die niet tijdig aan 150 geraakten, ligt dit aan factoren waar

Grafiek: procentuele groei per provincie en in Vlaanderen

Meer weten?

Op 18 juni organiseert Steunpunt Wonen een studiemoment.

ze zelf weinig tot geen invloed op hebben, zoals te hoge huurprijzen in het werkingsgebied. Ook de terechte nadruk op woningkwaliteit en betaalbaarheid, waardoor een groot aantal woningen uit beheer ging, maakte dat de grens van 150 niet gehaald werd. Als we kijken naar de groei van de sociale verhuurkantoren die al 150 woningen in beheer hadden vóór eind 2012, zien we dat ook zij relatief snel groeiden van 100 naar 150 woningen. We concluderen dus dat het opleggen van de groei naar 150 woningen niet heeft bijgedragen tot een snellere groei of het sneller bereiken van die grens. Bovendien is er geen verschil in snelheid van groeien vóór of na de kaap

waarom er nog geen sociaal verhuurkantoor op hun grondgebied was en welke acties hierin verandering konden brengen. Door een provinciale subsidie in te voeren in 2016 was er dat jaar een lichte stijging van het aantal gemeenten met een werking. Volledige gebiedsdekking is er nog niet, maar de

een wijziging aan het SVK-besluit. In een sectoranalyse ter voorbereiding van dit besluit kwamen veel knelpunten naar voren, zoals de administratieve werklust, de woningkwaliteit en de financiële draagbaarheid. Een van de belangrijkste knelpunten was de subsidiëring en de degressiviteit ervan. Zo gaven de sociale verhuurkantoren aan dat de toenmalige middelen ontoereikend waren voor de woninggroei met de uitgebreide verantwoordelijkheden en opdrachten. Hieruit leiden we af dat de sociale verhuurkantoren zonder financiële versterking niet in staat zouden zijn geweest hun taken te blijven uitvoeren, laat staan te groeien.

Elk sociaal verhuurkantoor heeft lange wachtlijsten en ziet uiteraard de noodzaak van meer sociale woningen in. Een sociaal verhuurkantoor dat niet groeit, mag niet zomaar gelijkgesteld worden met een dat niet wil groeien.

van 150 woningen. Sommige sociale verhuurkantoren zetten de groei voort, andere blijven hangen of zakken lichtjes. Die grens behalen leidt dus niet per definitie tot minder of meer groei.

Sociale verhuurkantoren voor alle gemeenten

Eind 2012 was er een sociaal verhuurkantoor actief in 269 van de 308 Vlaamse gemeenten. Eind 2017 steeg dit naar 290. Hoewel de uitbreiding van de werking naar gemeenten waar nog geen kantoor bestond, een indirecte doelstelling was van het SVK-besluit, zie je dit niet weerspiegeld in de cijfers. Vooral in Oost-Vlaanderen verloopt het erg moeizaam. Daarom vroeg de minister in 2015 aan de provinciegouverneur bij de gemeenten in kwestie te polsen naar de redenen

provincie werkt hier sinds het najaar van 2017 aan met een communicatiecampagne.

Nummer 10.000

Eind 2017 werd de tienduizendste woning in Vlaanderen ingehuurd. De groei bleef min of meer gelijk. Het SVK-besluit van 2013 versterkte de groei dus niet echt. Ook de verplichte grens van 150 woningen zorgde niet voor een grote stijging. Tot slot zien we een grotere gebiedsdekking dan vijf jaar geleden, maar ook dit lijkt eerder een reguliere uitbreiding zoals de jaren ervoor, al kan de bredere dekking vanaf 2016 toe te schrijven zijn aan de Oost-Vlaamse subsidie. Maar we kunnen onmogelijk weten hoe de groei geweest zou zijn zonder

Toekomst en aanbevelingen

Eind 2018 traden opnieuw enkele wijzigingen aan het SVK-besluit in werking. Daarin wordt nog meer aandacht besteed aan groei. Ook worden enkele problemen die de sector al in 2010 signaleerde, nu pas behandeld. Zo is er al jaren vraag naar een andere manier van subsidiëring, omdat de subsidie nu altijd pas het jaar nadien komt. Een groeiusubsidie per bijgekomen woning die in december al wordt uitbetaald, zou dit moeten opvangen. Het moet de sociale verhuurkantoren die veel gegroeid zijn, meer marge geven om nog meer in te zetten op groei. Wanneer er echter door omstandigheden een jaar geen of minder groei is, komt er minder subsidie dan het jaar voordien, het verhuurkantoor heeft dus plots minder middelen. Minder middelen betekent minder inzet op groei en dus het jaar

LAVLAERIS

erop wéér geen groeisubsidie. Een vicieuze cirkel?

Er wordt ook een extra bedrag gereserveerd voor sociale verhuurkantoren met meer dan 200 woningen. Dit moet stimuleren om te groeien naar minstens 200 woningen. Dit is een motiverende maatregel die hopelijk meer effect heeft dan de huidige sanctie wanneer de grens van 150 woningen niet wordt gehaald. We pleiten er dan ook voor deze inhouding af te schaffen. Elk sociaal verhuurkantoor heeft lange wachtlijsten en ziet uiteraard de noodzaak van meer sociale woningen in. Een sociaal verhuurkantoor dat niet groeit, mag niet zomaar gelijkgesteld worden met een dat niet wil groeien.

Meestal spelen er heel andere factoren mee, waar de kantoren zelf weinig tot geen invloed op hebben.

Ondertussen is er een wettelijk kader voor samenwerking tussen sociale verhuurkantoren en private investeerders. Het doel hiervan is privépartners te motiveren woningen aan te kopen of te bouwen en deze aan sociale verhuurkantoren te verhuren. Dit zou voor alle partijen voordelig zijn: de privépartner kan een verlaagd btw-tarief genieten en krijgt langdurige zekerheid van de Vlaamse overheid, naast alle andere voordelen van het verhuren aan een sociaal verhuurkantoor. Het kantoor is dan zeker van een nieuwbouwwo-

Een wettelijk kader voor samenwerking tussen sociale verhuurkantoren en private investeerders wil privépartners motiveren woningen aan te kopen of te bouwen en deze aan sociale verhuurkantoren te verhuren.

ning van goede kwaliteit die vijftien tot achttien jaar in beheer blijft en dus woonzekerheid aan de onderhuurder biedt. Als de simulaties correct zijn, zal dit een groei van duizend woningen per jaar opleveren. Of dit inderdaad zo'n succes wordt, valt af te wachten. Belangrijk daarbij is dat de sector wil vasthouden aan zijn specificiteit, zoals spreiding van woningen en intensieve huurbegeleiding. En terecht, want dit zijn net zijn sterke punten. Of deze te rijmen zijn met de grootte van de aangeboden projecten en andere condities, zoals onder andere de gevraagde huurprijs, zal de toekomst moeten uitwijzen. ■

LIES BAARENDE IS COÖRDINATOR VAN HUURPUNT

- In december 2018 organiseerde het Steunpunt Wonen Discussiedagen Sociale Huisvesting. Tijdens deze dagen gingen experts en praktijkwerkers met elkaar in dialoog over de toekomst van de sociale huisvesting. *Blikken naar de toekomst van de sociale huisvesting in Vlaanderen. Verslagboek van de Discussiedagen Sociale Huisvesting 2018* bundelt de papers die voor deze discussies werden geschreven. Lies Baarendse, coördinator van HUURpunt, gaf haar visie op het effect van de subsidiëring op de groei van de sociale verhuurkantoren.
- Tom Vandromme, Diederik Vermeir, Sien Winters & Bernard Hubeau (red.), *Blikken naar de toekomst van de sociale huisvesting in Vlaanderen*, 2019, Gompel & Svacina

Publieke ruimte die mensen gezond maakt

Een drempelvrije publieke ruimte is ook goed voor rollators. Met de gedachte aan valpreventie begon Sint-Gillis-Waas enkele jaren geleden drempelvrije straten en pleinen aan te leggen. Daarna werd de sportzone een speel- en sportzone met een sociale functie en nu is de hoofdstraat fietsstraat geworden. Allemaal omdat bewoners en gebruikers het bij de herinrichting van de publieke ruimte in Sint-Gillis-Waas voor het zeggen hebben.

Gezondheid, daar liggen bijna twee op de drie mensen wakker van. Het lokale bestuur kan de gezondheid van de inwoners mee bevorderen. Het heeft immers rechtstreeks invloed op een belangrijk deel van de omgeving: de publieke ruimte. Jong of oud, arm of rijk, iedereen is er te vinden. Als een gemeente van de publieke ruimte dus een gezonde leefomgeving weet te maken die mensen stimuleert tot gezond gedrag, dan profiteren ook kwetsbare groepen daar automatisch mee van, zodat je de bestaande gezondheidsongelijkheid kunt verminderen. Volgens wetenschappelijk onderzoek heeft wie armer is, meer last van milieuvervuiling zoals slechte lucht, lawaai, koude en hitte. Een (her-)opgewaardeerde buurt kan dit keren, tenminste als die opwaardering de kwetsbare burgers niet uit de buurt wegjaagt. Daarom is het van belang alle inwoners van een wijk te betrekken bij een nieuw ontwerp en er genoeg sociale woningen te bouwen.

Valvrije publieke ruimte

Sint-Gillis-Waas zag de noodzaak in om ook gezondheid en gezondheidsongelijkheid een plaats te geven in het ruimtelijk beleid. Daarom startte de gemeente enkele jaren geleden met de aanleg van een drempelvrije omgeving in het kader van valpreventie. Bij elke heraanleg verdwijnen de verhoogde trottoirs of andere verhogingen. 'Zowel voor ouderen als voor jonge kinde-

ren neem je zo letterlijk drempels weg om te voet of met de fiets te gaan,' zegt schepen van Gezondheid Marita Meul. 'Inwoners met een rollator komen nu meer buiten, omdat ze zich veilig kunnen verplaatsen tot aan de winkels of de kerk.'

Houtvoortsite: meer dan sport en spel

Voor de herinrichting van de sportzone Houtvoort maakte de gemeente samen met de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning en het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid een masterplan op. Hiervoor zat Ine Opgenhaffen van de sportdienst samen met haar collega's van ruimtelijke planning en gezondheid: 'Dankzij de nieuwe inrichting kan de gemeente haar infrastructuur goedkoper beheren, een actieve levensstijl stimuleren en bovendien het mentale welzijn van de inwoners en het sociale leven ondersteunen.' Ook belangrijke doelstellingen van het gemeentelijke meerjarenplan, volgens Ine Opgenhaffen. Volgens schepen van Sport en Openbare Werken Harry De Wolf dankt de gemeente deze langetermijn-

visie aan de participatie van alle betrokkenen. 'We weten waar we naartoe willen, kleinere aanpassingen kunnen we nu al uitvoeren. De volgende jaren moeten we hier veel budget voor vrijmaken, maar omdat we verschillende beleidsdoelstellingen zullen realiseren, heb ik er het volste vertrouwen in.'

Meer leven in de wijk door speelruimte

Daarnaast is de sportdienst samen met de jeugddienst ook betrokken bij de herinrichting van verschillende speeltuintjes in de gemeente en deelgemeenten. Hiervoor trok de gemeente vorige bestuursperiode 50.000 euro uit. 'De elf speelterreinen liggen verspreid over de deelgemeenten. Sommige speelterreinen zijn er al meer dan 25 jaar. We hebben voor de nieuwe inrichting rekening gehouden met de voorstellen en opmerkingen van inwoners. Speciaal voor de jongeren leggen we nu een voetbalpleintje aan. Sinds de herinrichting spelen de kinderen meer buiten en ontmoeten de wijkbewoners elkaar op de speelpleintjes.' Volgens Harry De Wolf brengen de speelpleintjes duidelijk meer leven in de wijk.

Ine Opgenhaffen:

'Dankzij de nieuwe inrichting kan de gemeente haar infrastructuur goedkoper beheren, een actieve levensstijl stimuleren en het mentale welzijn van de inwoners en het sociale leven ondersteunen.'

Harry De Wolf: 'Sinds de herinrichting spelen de kinderen meer buiten en ontmoeten de wijkbewoners elkaar op de speelpleintjes.'

Samenwerking en netwerking

Omdat veel factoren onze gezondheid beïnvloeden, dragen alle schepenen en alle medewerkers van de gemeente of stad hun verantwoordelijkheid. Het streefdoel is 'gezondheid in alle beleidsdomeinen'. Een gezonde publieke ruimte kan een hefboom zijn voor integraal preventief gezondheidsbeleid.

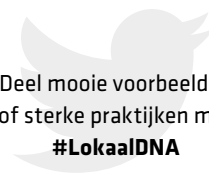
Ook in Sint-Gillis-Waas werd samengewerkt. 'De stem van de kinderen werd gehoord dankzij de jeugddienst. Bij de plannen van de Houtvoortsite werden ook de sport- en groendienst en de dienst omgeving betrokken,' zegt schepenen Harry De Wolf. Door met andere partners samen te werken kom je verder. Zo weten Verenigingen waar armen het woord nemen en wijkgezondheidscentra goed waar kwetsbare groepen veel tijd doorbrengen en waar de publieke ruimte extra aandacht verdient. Ook Sint-Gillis-Waas ondervond de voordelen van de samenwerking en de hulp van externe experts.

Nieuwstraat voor en na aanleg fietsstraat.

Kleine en grote ingrepen maken de publieke ruimte gezonder.

De case uit Sint-Gillis-Waas maakt duidelijk dat je door verschillende kleine en grote ingrepen werk kunt maken van een gezonde publieke ruimte. Wil jouw gemeente hier ook op inzetten? Surf dan naar www.gezondepubliekeruimte.be en contacteer het plaatselijk Logo (www.vlaamse-logos.be) voor meer informatie en ondersteuning. Op www.gezondepubliekeruimte.be bundelde het Vlaams Instituut Gezond Leven wetenschappelijke kennis, argumenten en ondersteunende tools voor lokale besturen om in deze legislatuur onderbouwde beleidskeuzes te maken en zo te komen tot een gezonde publieke ruimte.

Deel mooie voorbeelden of sterke praktijken met **#LokaalDNA**

Een centrale fietsstraat

Naast meer bewegen en ontmoeten tijdens de vrije tijd wil Sint-Gillis-Waas mensen stimuleren zich meer met de fiets of te voet te verplaatsen. In december werd de centrale Nieuwstraat ter gelegenheid van grote rioleringswerken heraanlegd. 'Dit gaf de gemeente de kans om de straat meer hedendaags in te richten. Ze wordt de eerste fietsstraat in Sint-Gillis-Waas,' zegt Tom Volckerick van de dienst Wegen en Water. Ook al is de ingreep gebeurd vanwege de mobiliteit, toch staat schepenen van Gezondheid Marita Meul er vierkant achter: 'Zo kunnen fietsers zich op een aangename, veilige en gezonde manier verplaatsen in onze gemeente.' Ook schepenen van Openbare Werken Harry De Wolf zag dat de meeste mensen meteen enthousiast waren: 'Toch waren er ook een paar die bedenkingen hadden. Ze maakten zich zorgen of ze nog zouden kunnen parkeren in de straat. Maar nu de inwoners zien dat we rekening gehouden hebben met hun wensen, zien ze de voordelen ervan in. Door de parkeerstrook vermijden we dat mensen op de stoep parkeren en kunnen fietsers altijd vlot doorrijden. Daarnaast brengen plantenbakken natuur in de straat.' Buurten met een hoge walkabilityscore, zoals de Nieuwstraat, kunnen inwoners stimuleren om te fietsen of te wandelen in plaats van auto te rijden (www.gezondepubliekeruimte.be/walkabilityscore-tool). Vooral in combinatie met andere initiatieven zoals autodelen is er minder ruimte nodig voor de auto. De vrijgekomen ruimte kun je dan gebruiken voor andere maatschappelijke doelen zoals natuur, spelen of ontmoeting.

Burgerparticipatie en communicatie voor meer draagvlak

De inwoners van Sint-Gillis-Waas werden uitvoerig betrokken bij de opmaak van de verschillende plannen. Burgers, experts en lokale besturen kijken vaak anders naar de publieke ruimte. Dat zien we bijvoorbeeld op de Houtvoortsite. Verenigingen, individuele gebruikers van de site, grootouders die er met hun kleinkinderen komen spelen, allemaal kregen ze de kans om hun inbreng te doen. Alle perspectieven zijn waardevol. 'Het leek een hele uitdaging om met de uiteenlopende meningen van deze doelgroepen tot één plan te komen, maar dat is wonderwel vrij vlot gelukt. Ook dankzij de begeleiding van een extern studie- en ontwerp bureau en van Kind & Samenleving tijdens het participatietraject kreeg het plan vorm,' zegt schepenen De Wolf.

Door de inwoners te informeren en in te schakelen reagerden ze ook positief. Ine Opgenhaffen: 'Al zijn de budgettaire beperkingen en de lange doorlooptijd door de procedure voor overheidsopdrachten soms moeilijk te vatten voor de inwoners, toch heeft de investering in het participatietraject gelooft. Burgers en beleid begrijpen elkaar beter.' ■

SARA D'HAESE, RAGNAR VAN ACKER, WERNER DE WAELE EN AN VERDEYEN ZIJN STAFMEDEWERKERS BIJ HET VLAAMS INSTITUUT GEZOND LEVEN

Geen doodstraf meer voor een foutje in het verkeer

Tegen 2020 geen doden of zwaargewonden meer in het Zweedse verkeer, dat was het voornemen in 1997, toen het Zweedse Parlement het principe Vision Zero in wetten omzette. Dat streefdoel zal helaas niet gehaald worden, maar er wordt aan gewerkt en er is wel al grote vooruitgang geboekt.

Hoe dikwijls zeggen we wat zorgelijk: 'Er gebeuren zoveel ongevallen.' Mijn moeder zaliger zei daarop geregeld: 'Er gebeuren nog veel meer ongevallen niet.' Ze bedoelde daarmee dat we heel dikwijls bijna een ongeval hebben. Even afgeleid, even verstrooid, één verkeersbord niet opgemerkt, nog net kunnen stoppen, zoveel momenten waarop we beseffen dat het slecht had kunnen aflopen. Oef, niks gebeurd! Maatregelen

nemen die ertoe leiden dat menselijke fouten en verstrooidheid in het verkeer niet meer dodelijk of lelijk kunnen aflopen, dat is het uitgangspunt van Vision Zero. Het is verwerpelijk mensenlevens af te wegen tegen doelstellingen zoals tijdwinst of comfort en ze tot voorwerp van een kosten-batenanalyse te maken. Het kan nooit ethisch te verantwoorden zijn dat iemand tijdens een verplaatsing het leven verliest of zwaargewond geraakt. Dat

vereist een nieuwe manier van denken: ongevallen zelf zijn dan misschien wel onvermijdelijk, maar het is een morele verplichting auto's, wegen en verkeersregels zo te ontwerpen dat ze weggebruikers beschermen.

Het principe werd in 1997 door het Zweedse Parlement in wetten omgezet. Tegen 2020 mochten er geen doden of zwaargewonden meer vallen in het verkeer. Dat streefdoel zal helaas niet gehaald worden, maar het principe is nooit losgelaten en er is wel al grote vooruitgang geboekt. Tussen de eeuwwisseling en 2013 is het jaarlijkse aantal doden in Zweden gedaald van een kleine zeshonderd naar ongeveer 260. In de jaren daarna stagneerde het. Er lopen nu onderzoeken waarom dat zo is en wat er nog meer kan gebeuren. Drukker verkeer is uiteraard een voor de hand liggende oorzaak voor de stagnatie, maar ook de veroudering van de bevolking. Niet dat oudere verkeersdeelnemers zich gevaarlijker gedragen, er zijn er meer dan vroeger en ze zijn kwetsbaarder, een ongeval is voor hen vlugger fataal dan voor jongere mensen.

Als je in België een glas weigert met de melding dat je met de auto bent, luidt het hemeltergende antwoord nog altijd heel dikwijls: 'Ach, maar er is nu toch geen controle.'

Een omvattende visie

Vision Zero beperkt zich niet tot wegverkeer, maar onderzoekt net zo goed de mogelijkheden om spoor-, lucht- en waterverkeer veiliger te maken. Zelfs het voorkomen van zelfmoord via transportmiddelen maakt er deel van uit. Bij vliegverkeer heeft de Zweedse overheid vastgesteld dat de meeste slachtoffers vallen met sportvliegtuigjes en bij paragliding, en bij vervoer over water zijn het zeker niet de veerboten die zinken. In heel Scandinavië hebben veel mensen een of ander vaartuig waarmee ze in het weekend veel op toer zijn. Per jaar sterven er in Zweden tussen 25 en veertig mensen in ongevallen met plezierboten. Velen van hen dragen geen reddingsvest, zijn onder invloed van alcohol of zijn alleen onderweg met een klein bootje. Meer dan negentig procent van de slachtoffers zijn mannen. Varen zonder zwemvest is dus een vergelijkbaar probleem als autorijden zonder veiligheidsriem, en overdreven snelheid is net zo ongewenst met een waterscooter als met een auto of brommer.

De basis

Vision Zero vertrekt vanuit enkele strategische principes. Het niveau van geweld dat het menselijk lichaam kan verdragen zonder gedood of ernstig verwond te raken, vormt daarbij de basis. Het verkeerssysteem moet beter dan tot nu toe reke-

ning houden met de behoeften, de vergissingen en de kwetsbaarheid van de gebruikers. De snelheid van voertuigen is de belangrijkste regulerende factor voor veilig wegverkeer. Verkeersveiligheid is en blijft de gedeelde verantwoordelijkheid van de weggebruikers, de constructeurs van voertuigen, de wegenbouwers en de opstellers van de verkeersreglementen.

Een deel van de oorzaken van verkeersongevallen kan vanzelf verdwijnen zonder dat de overheid er iets voor doet. Een beetje beschaving en volksopvoeding is voldoende: je veiligheidsriem gebruiken bijvoorbeeld, of jezelf niet overschatten door te vinden dat die snelheidsbeperking wel nodig is voor het gros van de bevolking, maar dat jij echt wel gevaarloos sneller kunt, en vooral niet rijden onder invloed van alcohol of andere drugs. Welke campagnes er in Scandinavië aan te pas gekomen zijn is misschien een onderzoekje op zich waard, maar daar is die regel ingeburgerd. Het toegestane promille bedraagt bijvoorbeeld in Noorwegen 0,2, net genoeg voor als je per ongeluk een likeurpraline hebt opgegeten bij de koffie, de boetes voor dronken rijden zijn astronomisch en de gevangenisstraffen effectief, maar het belangrijkste lijkt me wel dat rijden met een glas op gewoon sociaal niet aanvaard is. Als je in België een glas weigert met de melding dat je met de auto bent, luidt het hemeltergende antwoord nog altijd heel dikwijls: 'Ach, maar er is nu toch geen controle.' In Scandinavië is de eerste vraag op een feest: 'Wie rijdt er?' en de personen in kwestie krijgen gewoon geen druppel alcohol aangeboden. Of mensen regelen van tevoren met enkelen samen een taxi of maxitaxi – en néé, dat is zeker niet goedkoper dan in België – of ze zorgen dat ze ergens kunnen logeren.

Veilige auto's

Andere ingrepen moeten de producenten van voertuigen uitvoeren. Jaren geleden, toen een auto nog een soort van zware tank was, vielen er in een ongeval doden terwijl er op de auto bij wijze van spreken amper een schrammetje zat. Door de invoering van bijvoorbeeld de kreukelzone is een auto wel sneller total loss dan vroeger, maar de kans op vreselijke letsels of overlijden is er een stuk kleiner op geworden. En zo zijn er ook vandaag zeker nog mogelijkheden voor verbetering. Uit Europees onderzoek van ondertussen al een dikke tien jaar geleden bleek dat als alle auto's

Twee keer tien

In zijn memorandum naar aanleiding van de verkiezingen in mei presenteerde Vias tien uitdagingen en tien concrete maatregelen om het verkeer veiliger te maken. Hieronder staan ze samengevat.

Uitdagingen

1. We moeten beter leren omgaan met technologische hulpmiddelen zoals mobieltjes die ons comfort kunnen verhogen, maar ons ook afleiden.
2. Conflicten tussen gemotoriseerd en niet-gemotoriseerd verkeer moeten zoveel mogelijk vermeden worden, onder meer door aangepaste weginrichting. Er is ook meer aandacht nodig voor eenzijdige fietsongevallen.
3. Alle oudere mensen moeten veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Anderzijds moeten ze levenslang blijven leren over hoe ze zich veilig kunnen verplaatsen.
4. De evolutie naar meer (semi-)geautomatiseerde voertuigen biedt kansen op toenemende verkeersveiligheid, maar vergt ook investeringen in technologie en infrastructuur, en aangepaste regelgeving.
5. Een relatief kleine groep van weggebruikers heeft een relatief groot aandeel in het aantal verkeersovertredingen en ongevallen. Het is belangrijk deze recidivisten efficiënt te kunnen identificeren, adequaat te bestraffen en te begeleiden naar verantwoord gedrag.
6. In binnen- en buitenland zijn er sterke aanwijzingen van toenemend druggebruik in het verkeer. Meer controles en een beter inzicht in de draagwijdte van het probleem zijn nodig.
7. We blijven te tolerant voor onaanvaardbaar gedrag zoals overdreven snelheid en alcohol in het verkeer. Meer en geautomatiseerde controles met nieuwe technologie zijn daarom onontbeerlijk.
8. Er worden voortdurend nieuwe technologische tools en systemen ontwikkeld waarmee de verkeersveiligheid verhoogd kan worden. Alleen met aangepaste wetgeving en performante datasystemen kunnen ze ten volle benut worden.
9. Steeds meer bestuurders kampen met medische problemen. Door aanpassingen aan voertuigen en/of het opleggen van bepaalde restricties kunnen velen zich toch nog veilig in het verkeer begeven. Belangrijk is dat de doorverwijzing naar de rijgeschiktheidsproeven efficiënt verloopt.
10. Er is nog te weinig inzicht in hoe bepaalde verkeersongevallen gebeuren. Meer wetenschappelijk onderzoek op het terrein dringt zich op, vooral in verband met eenzijdige ongevallen.

Maatregelen

1. Nultolerantie voor rijden onder invloed voor beginnende bestuurders en motorrijders
2. Efficiëntere snelheidscontroles
3. Verbod op radarverklippers die mobiele controles aanduiden
4. Zone 30 in stads- en dorpscentra verder veralgemenen
5. Speekselanalyse om bestuurders te controleren op drugs
6. Helmplicht voor fietsende kinderen tot 14 jaar
7. Veiligere weginfrastructuur
8. Verkeersovertreders sneller en meer gepast bestraffen
9. Zorg voor verkeersslachtoffers geïntegreerd organiseren
10. Voertuigautomatisering faciliteren

LAWLAARFIS

Verkeersveiligheid moet de tolerantiedrempel van het menselijk lichaam als uitgangspunt nemen, en niet een evenwicht zoeken tussen veiligheid en betaalbaarheid.

dezelfde veiligheidsstandaard zouden krijgen als de beste uit hun categorie, er maar half zoveel verkeersdoden en slachtoffers met blijvend letsel zouden vallen. Daar is me dunkt nog niet veel verandering in gekomen. Het zal wel zijn zoals met de dodehoekongevallen: de toestand verbetert, maar het zou sneller kunnen.

Een bijkomend probleem is dat al die technische aanpassingen een vals gevoel van veiligheid veroorzaken. Het is bewezen dat mensen bijvoorbeeld doordat ze airbags hebben, nogal makkelijk de neiging hebben wat sneller te rijden, want die airbags beschermen hen nu toch. Dat neemt niet alleen het positieve effect weg, het brengt ook andere verkeersdeelnemers extra in gevaar. Hetzelfde geldt voor technische snufjes zoals verklikkers die aangeven dat we ergens te dichtbij komen: in plaats van ons te helpen maken ze ons soms wat roekelozier.

Ook reclamemensen kunnen nog wel een mentaliteitswijziging gebruiken. Zoals iemand op een bijeenkomst over verkeersveiligheid opmerkte: Zolang een producent zijn voertuig aanprijst met de melding dat het in twintig seconden van stilstand tot honderd kilometer per uur kan optrekken, zul je iemand vinden die dat ook zal doen.

Veilige wegen

De zwaarste klus is uiteraard de inrichting van de infrastructuur. Het zal er wel aan liggen dat het te technisch of te specifiek afhankelijk van de locatie is, maar net over dit onderdeel van het programma is er weinig concreets terug te vinden, terwijl ik daar net het nieuwsgierigst naar was. Om te beginnen is er geen eensgezindheid over wat nou het veiligst is: scheiden of mengen. De ene theorie zegt dat als je een gebied – een plein, een kruispunt – zo flou aanlegt dat het verschil tussen voetgangerszone en strook voor gemotoriseerd vervoer onduidelijk wordt, automobilisten vanzelf trager gaan rijden, zodat er uiteindelijk minder ongevallen gebeuren. Uiteraard kan zo iets alleen in de stad of de dorpskern, en dan nog mag je alleen maar hopen dat er nooit een automobilist passeert die het principe ‘hoe meer wielen, hoe meer voorrang’ huldigt. In Zweden worden de verkeersstromen gescheiden waar het maar enigszins kan. De afgelopen jaren zijn er bijvoorbeeld massaal veel wegen zo ingericht dat je geen tegenliggers hebt. Professor verkeersplanning Helmut Holzapfel van de Universiteit van Kassel verweet Zweden bij de evaluatie in 2006 trouwens veel te veel bezig te

zijn met scheiden van verkeersstromen, waardoor verplaatsingen voor zwakke weggebruikers oncomfortabel worden. Niet meer zo verspreid wonen zou een veel betere oplossing zijn, want dan is er vanzelf minder verkeer, en zeker minder langeafstandsverkeer dat normaal ook wat sneller rijdt. Dat gaat dan wel een pak verder dan een weg veilig inrichten, het heeft invloed op onze hele ruimtelijke ordening en onze manier van leven, zowel bij ons waar open ruimte vervangen is door lintbebouwing, als in Scandinavië waar er net heel veel ruimte is en mensen op de onmogelijkste plekken schijnen te wonen. Zwarte punten met groot tempo wegwerken is een prioriteit, en dat is een kolfje naar de hand van de lokale besturen: zij kennen de plaatselijke situatie en weten waar ingrijpen het dringendst is. Natuurlijk hebben zij het niet altijd voor het zeggen op die plekken, maar ze kunnen eisen dat er iets gebeurt. Als een hogere overheid zich wegstoep achter een gebrek aan budgettaire ruimte, kunnen ze altijd eens voorrekenen wat de zorg voor de slachtoffers kost en hoeveel gemiste inkomsten de bedrijfsweld en het land hebben, als mensen tijdelijk of definitief het arbeidscircuit moeten verlaten. Voor wie graag een cijfer heeft: de verkeersdoden en zwaargewonden in de EU kosten 2% van het BNP. Meer automatische controles kunnen de pakkan veel groter maken, zodat mensen zich beter gedragen. Zo experimenteert Zweden met geautomatiseerde alcoholcontroles voor alle bestuurders die een veerboot verlaten. Trajectcontroles passen in datzelfde vakje.

Het hele verkeer wordt ook veiliger van het STOP-principe. Daarom legt Vision Zero veel nadruk op stappen, fietsen en een goed openbaar vervoeraanbod. Het is ook goed voor ons algemeen welzijn. Als we ons op eigen menskracht verplaatsen, verminderen het lawaai en de vervuiling en gaat in één moeite onze gezondheid erop vooruit. Wie van stappen en fietsen een gewoonte maakt, is minder vatbaar voor overgewicht en obesitas. Minder lawaai leidt tot minder hartinfarcten en minder vervuiling onder meer tot gezondere longen. Minder auto's is ook veel effectiever voor verkeersveiligheid dan zone dertig in de omgeving van scholen. Zoals verkeers-

deskundige Gil Peñalosa een beetje sarcastisch opmerkt: 'Of mogen kinderen buiten een straal van honderd meter rond hun school wél van hun sokken gereden worden?'

Mentaliteitsverandering

Vision Zero is intussen op veel plaatsen ter wereld overgenomen, vooral op stadsniveau, ook op het Amerikaanse continent. Maar aangezien iedere gemeente zichzelf en zijn veiligheidsprogramma's onder Vision Zero kan presenteren, zijn de resultaten erg gemengd. In een artikel in *The Guardian* van 17 september 2018 is Laura Laker net daar kritisch over: iedereen kan wel aansluiten bij Vision Zero, maar iedereen kan ook zijn eigen versie uitwerken en doet dus maar wat. In het beste geval, schrijft ze, komen er interventies op het gebied van veiliger voertuigen en wegen of educatie.

We moeten dus in de eerste plaats doordrongen raken van de filosofie: verkeersslachtoffers zijn niet iets wat we nu eenmaal moeten accepteren als een onafwendbaar kwaad. Verkeersveiligheid moet de tolerantiedrempel van het menselijk lichaam als uitgangspunt nemen, en niet een evenwicht zoeken tussen veiligheid en betaalbaarheid. Veiligheid is belangrijker dan snelheid. In feite zit de oplossing dus uiteindelijk nog altijd bij de mensen. Niet de technische inrichting van de weg of de uitrusting van de auto zal het aantal doden en zwaargewonden op nul brengen, al zijn het uiteraard niet te verwaarlozen elementen. Het hele systeem staat of valt wellicht met strenge handhaving, zodat ook wie van zichzelf vindt dat hij geweldig goed kan rijden, zich genoodzaakt ziet de regels te respecteren. We zullen dus toch eens moeten uitvissen hoe die Scandinaviërs opgevoed geraakt zijn. ■

MARLEEN CAPELLE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Googelen op 'Vision Zero' levert massa's informatie op. Een uitgebreid rapport staat op <https://www.sei.org/publications/vision-zero-time-put-end-death-serious-injury-roads/>

Informatie over de actualisering van het programma staat in een rapport van de Zweedse overheid op <https://www.government.se/information-material/2016/09/renewed-commitment-to-vision-zero--intensified-efforts-for-transport-safety-in-sweden/>

WIE
Esther Schamp
WAT

Verantwoordelijke thuiszorgdiensten gemeente en OCMW Gavere

HOE
Door het beheer van de eigen zorgdiensten, maar ook en vooral door samenwerking en overleg met andere diensten en de diverse partners op het hele grondgebied van de gemeente, helpt ze het volledige zorgnetwerk en zorgaanbod te ontsluiten voor zowel de cliënten als de zorgverleners.

HOEVEEL
Binnen het project Thuis in Gavere wordt rond zo'n acht grote ideeën gewerkt om ouderen zo lang mogelijk actief te houden, comfortabel thuis te laten wonen en te laten deelnemen aan het sociale leven.

<http://thuisin.gavere.be>

Esther Schamp is verantwoordelijke thuiszorgdiensten in Gavere. Zij zag haar functie evolueren van beheerder van diensten van het OCMW tot volbloed netwerker, met een vinger aan de pols bij alle zorg- en hulpverleners die op het Gavere grondgebied iets kunnen betekenen voor haar belangrijkste contact: de oudere cliënt.

‘De thuiszorgdiensten moet je op papier situeren binnen de sociale dienst van het OCMW, maar we zitten nu wel samen met de gemeente en zijn een onderdeel van het sociaal huis,’ legt Esther Schamp uit. ‘Onze dienstverlening is divers. Via dienstencheques zetten we achttien werksters in bij cliënten die schoonmaakhulp nodig hebben. Zorgbehoevende cliënten kunnen ook bij onze karweidienst terecht. De mindermobielencentrale bestaat uit vrijwillige chauffeurs, die centraal worden aan- en uitgestuurd, hier bij ons. De mantelzorgpremie

die we uitreiken, zit ook in ons dienstenpakket. Daarnaast krijgen we natuurlijk allerlei zorgvragen, die we beantwoorden of waarvoor we mensen gericht doorverwijzen.’

De thuiszorgdiensten van OCMW Gavere leven niet op een eiland. Ze werken samen met andere diensten en zorgverstrekkers op het hele grondgebied van de gemeente. Dat netwerk vormen ze met één gemeenschappelijk doel: ouderen levenskwaliteit bieden. ‘Hoe kunnen we ouderen zo lang mogelijk actief houden, comfortabel thuis laten wo-

Samen werken aan levenskwaliteit

STEFAN DE WICKERE

nen en laten deelnemen aan het sociale leven? Die vraag is de inzet van het project 'Thuis in Gavere, dat we samen met de gemeente opgezet hebben in 2017,' zegt Esther Schamp. 'Uit een eerste brede onderzoeks- en vragenronde met ouderen en hun omgeving – met steun van de VVSG trouwens – kwamen heel wat ideeën naar boven, waarvan we er een achttal weerhieldden. Ik leg me momenteel toe op het concept van een centraal infopunt. Dat moet niet alleen alle zorgvragen van ouderen kunnen verzamelen, zodat ze niet meer van hot naar her worden gestuurd. Het moet ook de diverse professionele zorgverstrekkers ondersteunen, zodat die samen kunnen zoeken naar goede oplossingen op maat voor de ouderen in kwestie. We hebben nu een zestal bijeenkomsten achter de rug, samen met de diensten familiale hulp, thuisverplegers, huisartsen en apothekers, ziekenfondsen, kortom met zoveel mogelijk hulpverleners die werk-

zaam zijn op het Gaverse grondgebied. Er komen ook mantelzorgers naartoe, en spilfiguren van voorzieningen waar ouderen terecht kunnen zoals het lokaal dienstencentrum, het woon-zorgcentrum en de seniorenraad.'

De deelnemers aan dit project vormen samen het Zorgnetwerk. 'In dat netwerk proberen we zoveel mogelijk kennis en informatie te bundelen,' legt Esther Schamp uit. 'Het is een continu proces, waarmee we ook de werking van onze diensten thuiszorg monitoren. Net door te netwerken en te coördineren kunnen we die werking misschien anders en beter inrichten.' Binnen dat netwerk krijgen trouwens nog andere projecten vorm. 'Met een kleiner groepje zetten we een deelproject op om de sociale kaart, het gebundelde aanbod van alle sociale en zorgdiensten in Gavere, te actualiseren om mensen beter te informeren en te helpen. En vanuit dat deelproject en het grotere project Thuis in Gavere kreeg dan weer een ander werkgroepje vorm, rond het idee van een mobiel infopunt. Daarmee willen we de sociale kaart op wijkgebonden evenementen gaan presenteren. Op het vakantiefestival Gavere Zomert willen we er voor het eerst mee uitpakken, samen met de lokale verenigingen en met de seniorenraad.'

Wat vindt ze moeilijk of uitdagend aan haar werk? Esther Schamp kan niet meteen iets bedenken. 'Als er één ding

problematisch is,' zegt ze uiteindelijk, 'dan wel dat je niet altijd voor iedereen een pasklare oplossing kunt vinden. Het komt voor dat je zelfs met verschillende diensten tegelijk geen antwoord kunt bieden op een zorgvraag. Dat is vervelend. De vraag is over het algemeen ook groter dan het aanbod, waardoor mensen ondanks het beschikbare zorgnetwerk op wachtlijsten terecht komen. In dat netwerk zijn er nog wat leemten op te vullen. Artsen blijven bijvoorbeeld moeilijker te bereiken, en wat karweidiensten betreft hebben we het volledige aanbod van de Gaverse organisaties nog niet in kaart gebracht.'

Persoonlijk contact is misschien wel het meest essentiële onderdeel van haar werk. 'Voor oudere zorgbehoevenden is het belangrijk dat ze hun verhaal kunnen doen,' zegt ze. 'Daarom probeer ik zoveel mogelijk contact te hebben met de mensen, telefonisch of via huisbezoeken. En met onze diensten werken we samen om de mensen zo goed mogelijk te helpen. Bij de cliënten onze diensten kunnen voorstellen, contact met de familieleden hebben, en met zoveel mogelijk partijen en professionelen het netwerk van de klant vergroten: dat maakt mijn werk heel boeiend, en daar haal ik veel voldoening uit.' ■

PIETER PLAS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

juni

Gent, 4 juni **Praktijkdag Sociale Media –** **Online Dorpsplein**

Sociale media zijn het online dorpsplein. Daar vindt het gesprek plaats en kun je babbelen met de inwoners, luisteren naar wat er leeft en een online loket openen. Hoe ver staan onze lokale besturen hiermee? Wat zijn de trends die we hierin opmerken?
vvsq.be/opleidingen

Mechelen 4 juni **Hasselt 6 juni** **Brugge 17 september** **Hallo, is dit discriminatie?**

Hoe ga je om met discriminatie op de werkvloer? In deze opleiding ontdek je op een toegankelijke manier de antidiscriminatiewetgeving en leer je diverse manieren van reageren en geschikte gesprekstechnieken aan.
vvsq.be/opleidingen

Brussel 5 juni **Masterclass: samenleven in diversiteit**

Wil je als burgemeester of schepen inzicht in en grip op het wij/zij-verhaal in je gemeente? Hoor je graag van collega's hoe zij resultaten boeken? Dan leer je tijdens deze masterclass hoe je de dynamiek van polarisering kunt herkennen en doorbreken.
vvsq.be/opleidingen

Brussel 7 juni **Masterclass: succesvol fietsbeleid**

Wil je als burgemeester of schepen een ambitieus fietsbeleid met resultaat? Hoor je graag van collega-mandatarissen hoe zij lokale fietsvraagstukken oplossen? Dan krijg je tijdens deze masterclass inzicht in de prioriteiten van het fietsbeleid voor je gemeente of stad en in de plannen die het meest kans op slagen hebben.
vvsq.be/opleidingen

Torhout 11 juni **Geel 13 juni (VOLZET)**

Verhoog je veerkracht - Jezelf wapenen **tegen burn-out**

In deze opleiding leer je hoe je meer veerkracht en weerbaarheid kunt ontwikkelen om een burn-out te vermijden. Tijdens een interactieve workshop word je

je bewust van je persoonlijke energiehuishouding en het belang van veerkracht voor je werk.
vvsq.be/opleidingen

Leuven 13 juni **Operatie Circulatie**

Het VRP-voorjaarcongres over circulair denken en handelen spitst zich toe tot het hergebruik van ruimte en infrastructuur. Hoe pas je circulaire principes toe op wijkniveau? Met interessante sprekers en een voorbeeldwandeling door Leuven.
www.vrp.be

Mechelen 13 en 20 juni **Kindvriendelijke publieke ruimte** **en mobiliteit**

Op deze tweedaagse opleiding voor speelruimteconsulenten en jeugdmedewerkers

presenteert Kind & Samenleving een overzicht van aandachtspunten en instrumenten voor het ontwikkelen van sterk lokaal speelruimtebeleid.
info@k-s.be

Antwerpen 18 juni **De sociale huisvesting in Vlaanderen:** **blikken naar de toekomst**

Op deze studienamiddag van Steunpunt Wonen stellen wetenschappers hun studie over de uitdagingen van de sociale wonen voor. Het aanbod is ontoereikend maar de financiering staat onder druk. De doelgroep wordt meer afgebakend en private ontwikkelaars krijgen een grotere rol. Steunpuntwonen.be

STEFAN DEWICKERE

Brussel 13 juni **Algemene Vergadering**

Het statutaire gedeelte van de algemene vergadering van de VVSG vindt vanaf 9 uur plaats in De Schelp van het Vlaamse Parlement, daarna maakt de VVSG het Steunpunt Integriteit bekend en de krachtlijnen van het nieuwe strategische plan van de VVSG. Vanaf 12.30 uur kun je bij een broodje kennismaken met Huis Madou, het huis van de lokale besturen, en met de VVSG-experts. Bestuurders en gemeentelijke afgevaardigden hebben een uitnodiging ontvangen om zich in te schrijven.

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

Leuven 18 juni

Mechelen 3 december

Herkennen van signalen van stress en burn-out

Dit is een opleiding over stress en burn-out, gericht op de leidinggevende. Wat is het verschil tussen stress, overspanning en burn-out? Wat kun je als organisatie en leidinggevende doen? vvsg.be/opleidingen

Brussel 19 juni

Masterclass: participatie en coproductie van beleid

Als je tijdens de vorige bestuursperiode als burgemeester of schepen al stappen naar burgerparticipatie en coproductie van het beleid hebt gezet, dan is deze masterclass iets voor jou. Hier leer je hoe je burgerparticipatie kunt verduurzamen zonder ze in een keurslijf van regels te dwingen en tegelijk een cultuur bevordert die ook bij complexe projecten vanaf het prilleste begin uitgaat van participatie.

vvsg.be/opleidingen

Brussel 20 juni

Café Connect

Cultuurconnect zoekt samen met bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra vanuit een digitaal perspectief naar lokale oplossingen. Op Café Connect deel je deze praktijkverhalen of leg je nieuwe uitdagingen voor. cultuurconnect.be/events

Eupen 12 en 13 september

Deliberatieve democratie

Zoek je naar manieren om inwoners meer bij het beleid te betrekken en de democratie anders te organiseren? Volg dan deze summerschool van de G1000 over het toepassen van deliberatieve democratie en loting voor beleidsmakers. www.fgf.be/summerschool

03-06-2019

GEMEENTE DROGENBOS

Deskundige vrije tijd

GEMEENTE KAPellen

Algemeen directeur

GEMEENTE SCHOTEN

- Manager organisatie-ontwikkeling

- Stafmedewerker cultuur

DE LIJN

- Hoofd expertise elektronica

- Projectmanager mobiliteitsconcepten

04-06-2019

VVSG VZW

Senior coördinator Gemeentelijk

Ondersteuningsplatform

Vervoerregiowerking

VENECO

Projectcoördinator PPS

STAD EEKLO

Stafmedewerker lokale economie

05-06-2019

GEMEENTE MEERHOUT

Manager grondgebonden zaken

GEMEENTE GRIMBERGEN

- Coördinator gebouwen

- Beleidsmedewerker financiën-boekhouding

06-06-2019

GEMEENTE LANAKEN

Financieel directeur

07-06-2019

GEMEENTE BOUTERSEM

Directeur basisonderwijs

OCMW LONDERZEEL

Hoofdverpleegkundige

10-06-2019

STAD AALST

Teamverantwoordelijke stadsvernieuwing en planning

DE LIJN

Interne auditor

GEMEENTE SCHOTEN

Seniorenconsulent

11-06-2019

CEVI NV

Productbeheerder sociale dienst (welzijn)

GEMEENTE GRIMBERGEN

- Expert bestuursondersteuning

- Deskundige verzekeringen en contractbeheer

- Afdelingshoofd ruimte

12-06-2019

GEMEENTE BERTEM

Afdelingshoofd grondgebiedzaken

19-06-2019

VENECO

Stafmedewerker energie en klimaat met technische expertise

INLEVERING

PERSEELSADVERTENTIES

Lokaal 7/8 (zomernummer) – 13 juni
Lokaal 9 (septembernummer) – 8 augustus

Uw personeelsadvertenties

in **Lokaal, VVSG-week**,

op de **VVSG-website**

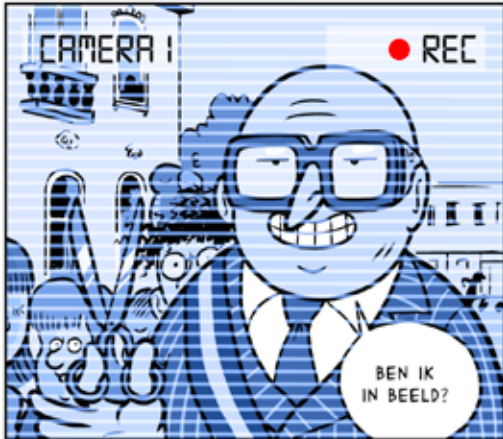
en getweet via **@JobLokaal**

INFORMATIE

vacatures@vvsg.be

burgemeester Triljoen

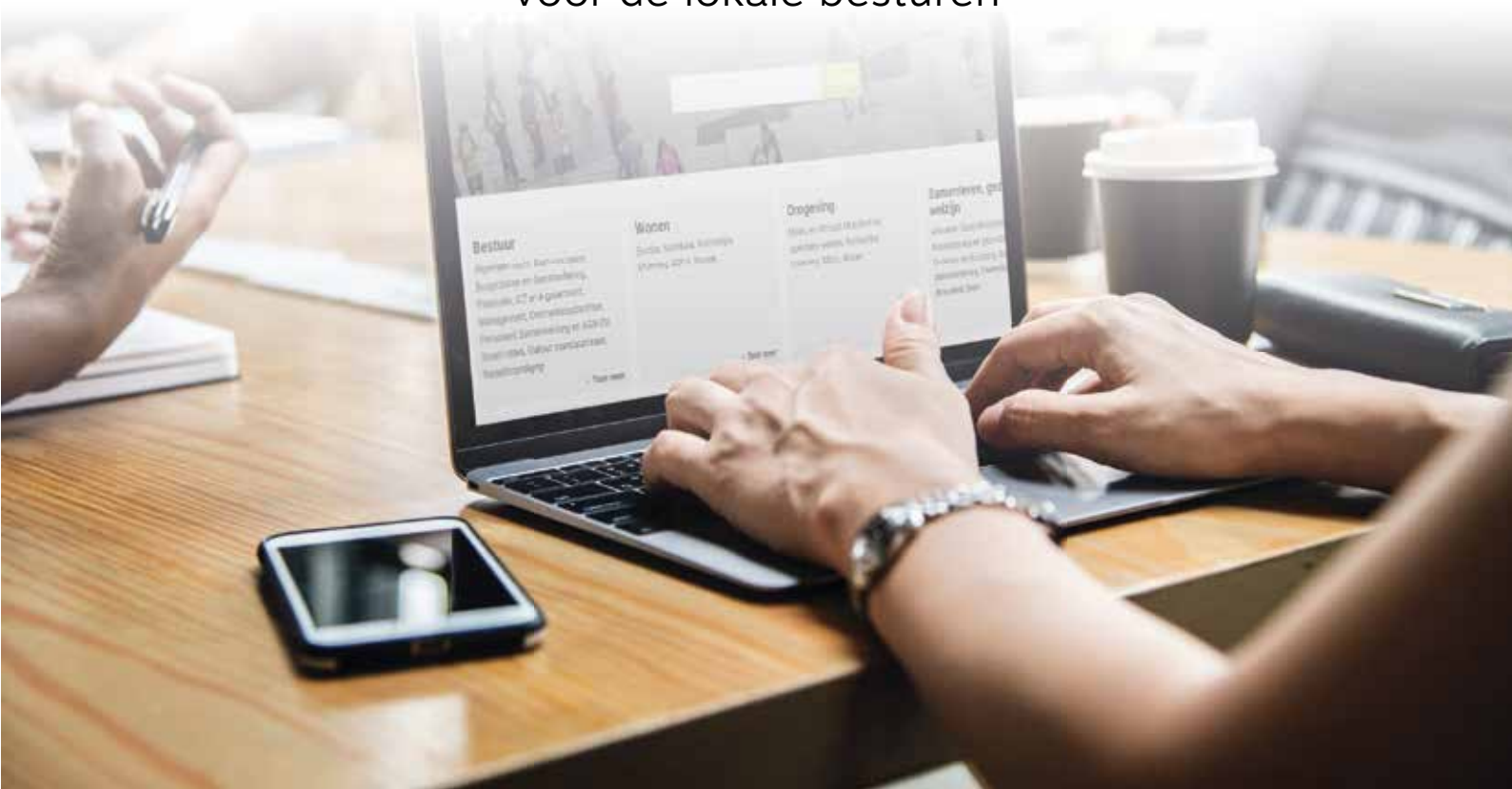
politeia

Pinakes

extenso

De nieuwe digitale kennisdatabank
voor de lokale besturen

extenso bundelt vandaag in één abonnement:

- De vakinformatie van **VVSG** en **Politeia**
- De gecoördineerde en gecodificeerde wet- en regelgeving, vragen en antwoorden, omzendbrieven, parlementaire vragen en rechtspraak van **Inforum**
- De commentaarteksten, de 'goede praktijken' en de modellen van **Politeia**
- De overheidsdatabank van **Pinakes** met 134000 contactpersonen en 26000 diensten, instellingen en organisaties

Surf naar vvsg.be, registreer u of meld u aan en test Extenso uit!
Info via extenso@pinakes.be

De digitale transformatie begint met de juiste keuzes maken, niet?

Ook morgen mee zijn

Met relevante technologieën en oplossingen neemt uw organisatie meteen een voorsprong in de digitale wereld.

Met Proximus als partner bent u ook morgen mee.

Ondernemen in de digitale wereld start op

proximus.be/ookmorgenmee

